

DIRVA

★ ★ ★
THE FIELD

Rugp.-August 27, 1953

Nr. 35

Cleveland, Ohio

Irano įvykių marginys

IRANO ĮVYKIŲ ISTORIJA. — DABARTINIO ŠACHO DINASTIJAI TIK 30 METŲ. — MOSSADEGH ŠIOS DINASTIJOS SENAS PRIEŠAS. — NAUJAS PREMJEERAS TAIP PAT KREIVAI ŽIŪRI Į ANGLUS. — KAS BUS TOLIAU?

Kaip persų kilimai, tarp ir jų (dabar vadinamų iranietų) politinio gyvenimo įvykiai yra spalvingi. Ypač tai buvo ryškų per šį rugpjūtį. Štai įvykių grandinė.

Ministeris pirmininkas Mossadeghas ryžosi nusikratyti parlamentu, kuriame jam nepalankūs atstovai darė obstrukcijas, išardydavo kvorumą ir neleidavo priimti premjerui pageidaujamų nutarimų. Parlamentą, pagal konstituciją, galėjo paleisti tik šachas (karalius), bet jis to nedarė. Premjeras pareiškė, kad t a u t a yra augščiausias suverenitas. Paskelbė plebiscitą — atsiklausimą, ar tauta sutinka, kad parlamentas būtų paleistas. Balsavimas vyko viešai: kiekvienas balsuotojas turėjo parodyti savo asmens dokumentus ir pasirašyti balsavimo lapelį. Valdžios organai ir maskuota komunistų partija, besivadinanči "Tudeho" vardu, oficialiai uždrausta, bet faktiškai stipriausiai organizuota partija, pasirūpino, kad balsuotų daug ir balsuotų "kaip reikia"... Taip premjeras, pats ne — ar net antikomunistas, komunistų pagalba gavo įgaliojimą parlamentą paleisti. Tuo pačiu metu prasidėjo flirtas su Maskva. Jau atrodė, kad Irano perėjimas į Maskvos satelitų "šeimą" yra nebe mėnesių, o gal tik savaičių klausimas.

Tada šachas, šiaip mažai terdęs iniciatyvos Mossadegho vedamame konflikte su anglais dėl žibalo, nutarė Mossadeghą pašalinti. Jis paskyrė naują ministrą pirmininką ir įsakė Mossadeghą perduoti jam pareigas. Mossadeghas, tačiau, areštavo pasiuntinį, kuris jam atnešė šacho įsakymą, ir skubiai ėmėsi "sutvarkyti" dar nesuimtus opozicionierius bei patį šachą. Šachas suskubo išsprukti į užsienius. Bet jo paskirtasis ministras pirmininkas pasislėpė ir pradėjo veikti. Nepraėjo nei geros pusės savaitės, kaip kariuomenė pajudėjo, užėmė strategines sostinės vietas, susikovo su Mossadegho apsauga bei šalininkais, ir per naktį bei dalį dienos jau

buvo paskelbta, kad Mossadegho vyriausybė išvaikyta, kad šacho paskirtas ministeris pirmininkas paėmė pareigas. Šachas, kuris buvo jau Romoje, pakviestas grįžti. Mossadegho užsienį reikalų ministeris, kuris buvo svarbiausias Mossadegho inspiratorius, buvęs "sudraskytas į gabalus", pats Mossadeghas dingęs. Susirėmimas buvo kruvinas, kaštavęs keletą šimtų aukų.

Šachas telegrafavo iš Romos, kad Mossadegho gyvybė turėtų būti saugojama. Po poros dienų jis pasidavė. Pasidavė, kaip paprastai, tik savo rausva pizama teapsirengęs. Jis numatomas teisti už išdavimą, konstitucijos sulaužymą, t. y., nepasidavimą teisėtam šacho įsakymui, siekiamą diktatoriškai valdyti. Už tai jam gresia mirties bausmė, nors, greičiausiai iki to neprieis.

ZVILGSNIS PRAEITIN

Dabartinis Irano, buvusios Persijos, šachas nėra senos dinastijos valdovas. Ši dinastija tik jo tėvo įkurta prieš nepilną puskapį metų. Jo tėvas buvo vargingos šeimos sūnus. Tarnaudamas kariuomenėje, Persijos kazokų pulke, iš paprasto arklinto išliko į pulkininkus. 1921 metais suorganizavo žygį į Teheraną, nuvertė susikompromitavusią vyriausybę, tapo pats ministru pirmininku, vėliau, 1925 metais, pašalinęs susmukusią dinastiją, tapo pats šachu — karalium. Tada monarchija jau buvo konstitucinė, ir, buvęs arklinininkas, o tuo metu jau galingas Didysis Viziris Reza Chanas, tapo šachu, parlamentu pritariant didele balsų dauguma: tik penki parlamento nariai buvo tam griežtai priešingi, ir tų penkių tarpe buvo vienas iš turtingiausių Persijos žemvaldių — Dr. Mohametas Mossadeghas... Taigi, Mossadeghas jau iš pat pradžių su dabartine Irano dinastija nebuvo geroju. Prieš maždaug 20 metų jis taip buvo susikirtęs su dabartinio šacho tėvu, kad buvo suimtas ir pasodintas kalėjimui. Dabartinis šachas, tada sosto įpėdinis,

Viršų — maj. gen. Fazzollah Zahedi, Mossadegho režimo nuvertėjas ir naujas ministeris pirmininkas. Apačioj — į kalėjimą pasodintas, 76 metų, buvęs min. pirm. Mossadegh.

išrūpino, kad jis būtų paleistas. Bet Mossadegho dėkingumas nejo labai toli: jo santykiai su jaunu šachu tebuvo geriausiu atveju "drungni".

NERYZTINGAS ŠACHAS

Pereitojo karo metu Reza šachas, dabartinio tėvas, buvo pašalintas, įtarus, kad jis veda prie Irano susidėjimo su vokiečiais. Tada Iranas buvo okupuotas iš dalies sovietų, iš dalies anglių. Jaunasis šachas yra vakarietiško auklėjimo ir į monarchiją atėjo žiūri Vakarų Europos akimis: karaliauti, bet ne valdyti. Jis leido veikti parlamentui, pats mažai tesikišdamas į sprendimus. Bet žmonėse tokia pažiūra dar tebėra neįsigalėjusi. Daugelis laukia, kad šachas būtų augščiausias suverenitas ir jis sprestų, jis valdytų... Dėl to jaunasis šachas nėra tiek populiarius persuose, kaip patys persai norėtų.

Kariuomenė tenai taip pat retai tiesiogiai į politikos reikalus įsikiša. Ji dažniausiai laikosi nuošaliai, laukia šacho įsakymo veikti. Šiuo atveju, kai šachas pabėgo į užsienius, tada kariuomenė ir šiaip žmonės pasijuto, jog jie patys tegali veikti.

Šachas savo pabėgimą teisingo, kad jis nenorėjęs kraujo praliejimo. Tačiau pasirodė, kad jo pabėgimas nuo to nepasaugojo. Dabar sunku pasakyti, ar žmonės priekaištaus šachui, kam pabėgo, ar pateisins, kad tik turėtų šachą, kaip valdžios viršūnę, piešiamą už kilimus nemažiau spalvingose pasakose...

Pavergtoje Tėvynėje

Rusai mokysis lietuviškai? Vilniaus radijas rugpjūčio 16 d. praneša, kad valstybinė pedagoginės literatūros leidykla leidžia lietuvių kalbos vadovėlius rusų mokykloms. Kai lietuviai nemėgsta okupantų rusų kalbos ir nenoriai jos mokosi, rusai, matyti, yra priversti patys mokytis lietuvių kalbos.

Augščiausioji taryba. Vilniaus radijas rugpjūčio 14 d. paskelbė LTSR augščiausiosios tarybos prezidiumo pirmininko J. Paleckio ir sekretoriaus Naujalo pasirašytą įsaką apie augščiausiosios tarybos 4-sios sesijos suaukimą Vilniuje, rugpjūčio 21 dieną. — Parvažiavę iš Maskvos ir parsivežę iš ten naujų instrukcijų, Lietuvos bolševikinės valdžios pareigūnai dabar "apšvie" savo mažesnius vadus ir liaudį. Be to, Lietuvos augščiausioji taryba turės formaliai tvirtinti visus pastarųjų metų, ryšius su Berijės nuvertimu įvykdčius, gausius pakeltimus tarybinėje valdžioje. Sprendžiamojai balso augščiausioji taryba neturi, o jos nariai — liaudies rinkti, bet kompartijos ek paskirti. Tad ir visa ta augščiausiosios tarybos sesija yra tik tuščia komedija.

20 namų kolūkiečiams, 460 pastatų kiaulėms... Vilniaus radijas rugpjūčio 11 d. giriasi, kad šiemet bus perduota kolūkiečiams 20 "puikiai įrengtų namų". Pirmieji 10 esą jau baigiami. Tuo tarpu kiaulėms esą jau baigiami apie 400 pastatų. Kai Lietuvos žemės ūkyje dirba ir gyvena milijonas ar daugiau žmonių, pastatymas jiems 20 namų yra tikras pasityčiojimas. O kokia yra tikrovė? Ta kolūkinė statyba, "Tiesa" 160 numeryje pavaizduoja, rašydama, kaip Skaudvilėje žlugdoma statyba: "Pernai rajono kolūkiuose statybos planas buvo įvykdytas tik 5-10%. Kitoje vietoje iš to paties Skaudvilės rajono rašoma: "Visi tvartai tamsūs, be grindų". Gi Nemakščių kolūkyje statybinė medžiaga buvusi panaudota kurui.

ITALIJOS BAIGĖS VYRIAUSYBĖS KRIZĖ

Po ilgai užtrukusios Italijos vyriausybės krizės, min. pirm. Giuseppe Pella parlamente gavo pasitikėjimą. 315 balsavo už, 215 prieš, 44 susilaikė.

Naujasis premjeras yra 51 metų, finansistas, kaip ir jo pirmtakas Alice de Gasperi, priklauso krikščionių demokratų partijai.

Dabartinis šachas yra konstitucinės demokratiškos monarchijos šalininkas. Jis savo laiką daug jam legaliai priklausančių turtų išdalino neturtingiesiems, tuo pradėdamas socialines reformas. Jo dabar paskirtas ministras pirmininkas jau paskelbė kelių punktų pažangių socialinių reformų programą.

Šachas taip pat yra linkęs (Perkelta į 8 pusl.)

Nauji JAV karinių jėgų vadai aptaria padėtį Washington. Iš kairės: oro jėgų vadas — Nathan Twining, armijos — Matthew Ridgway, štabo viršininkas — Arthur Radford ir laivyno — Robert B. Carney.

Vokietijos parlamento rinkimai

PRAEITY VOKIETIJOS PARLAMENTARINĖ PRAKTIKA NEDAUG TETURĖJO LAIMES. — CDU IR SOCIALDEMOKRATAI NERANDA BENDROS KALBOS. — DR. ADENAUERIO VYRIAUSYBĖS NUOPELNAI. — DAR KARTĄ PAKARTOTAS VOKIEČIŲ TAUTOS DARBSTUMAS IR ROPESTINGUMAS. — BET OPOZICIJA PRIEŠ DABARTINĘ VYRIAUSYBĘ STIPRI. — VOKIEČIAMS DAR STINGA 5 MILIONŲ BUTŲ, DAUG MILIONŲ GYVENTOJŲ NEUŽDIRBA PRAGYVENIMO MINIMUMO.

Šios korespondencijos autorius atliko kelias savaites trukusią kelionę po Olandiją, Liuksemburgą, Saaro kraštą ir Vokietiją. Trumpai pabuvota taip pat Belgijoje ir Prancūzijoje. Kelionės metu teko daug matyti ir patirti.

Savo įspūdžių aprašymą pradame ne kronologine tvarka, o pagal temų aktualumą. Šiandien didžiausią susidomėjimą kelia Vokietijos parlamento (Bundestag) rinkimai, kurie įvyksta rugsėjo 6 d. Savo kelionės metu galėjome iš arti stebėti vykstančią priešrinkiminę kampaniją ir susidaryti vaizdą, kokie reikalai pirmąją kovą už vietas būsimame parlamente.

Vokietija praityje su savo parlamentine demokratija neturėjo daug laimės. Po pirmojo pasaulinio karo, Veimaro konstitucijos metu, įsitikinę demokratų ir respublikonai neturėjo Reichstago aiškos daugumos. Socialdemokratai jau anksti perėjo į opoziciją arba buvo atstumti nuo tiesioginio dalyvavimo valdžioje. Vyriausybės vis daugiau teko atsiremti partijomis, kurios niekada nemėgo demokratijos. Turime galvoje Stresemano Deutsche Volkspartei ir Hugenbergso Deutschnationalus. Vyriausybės neugdė demokratijos, priešingai, juo didesnė buvo valdžios priklausomybė nuo dešinės, tuo labiau demokratija buvo žlugdoma. Bet kadangi formalistiškai vidurio partijos buvo atsakingos už valstybės laivo vairavimą, tai jos buvo paverttos savo rūšies atgailos ožiais už visokius nepasisekimus. Politiškai menkai subrendusi vokiečių tauta pasidavė demagogų įtakai, kol pagaliau nacionalistų partija tiek sustiprėjo, jog Hitleris atsisėdo reichso kanslerio kėdėn. Kuo pasukim viskas pasibaigė, gerai atmename.

Kai po baisios katastrofos, kurią, deja, buvo įstumtos ir kitos, nieko dėtos tautos, vokiečiai ėmė atgauti valstybinę laisvę, buvo aišku, kad Vakarų Vokietija turi pasirinkti parlamentinės demokratijos santvarką. 1949 m. įvyko rinkimai į pirmąją jaunąsios respublikos parlamentą (Bundestag). Iš jų duomenų paaiškėjo, kad vokiečių tautos daugumą pasėkė politinės srėves, kurioms demokratija nebuvo vien tiktai tuščia šavoka. Krikščionių socialinė unija (Christlich-Soziale Union arba sutrumpintai vadinama CDU) ir

vakarietinės pakraipos socialdemokratai išėjo laimėtojais kaip stipriausios frakcijos. Šalia jų atsistojo laisvoji demokratija (Freie Demokratische Partei), jungianti daugiausia liberalinę miesčioniją, ir Vokiečių Partija (Deutsche Partei), kurio spiečiasi labiau į konservatyvizmą palinkę sluogsniai. Kraštutiniai nacionalistai po apokaliptinio sukrėtimo buvo dar taip apstulę, jog jie iki pereinčių rinkimų ne suskubo kaip reikiant susiorganizuoti ir jų surinktas balsų skaičius buvo visiškai menkas. Pagaliau, komunistai irgi nieko negalėjo pešti, nes vokiečių tauta dar neužmiršo, kaip Maskva pasielgė Rytų Vokietijoje.

Kai susirinko pirmasis Bundestagas, vyriausybės sudarymo iniciatyva atiteko krikščionių socialinės unijos lyderiui Konradui Adenaueriui, su kurio vardu yra susieta visos pokarinės Vokietijos istorija. Bet kadangi ne viena partija negavo absoliutinės daugumos, tai reikėjo lipyti koaliciją. Abi stipriausios partijos — CDU ir socialdemokratai — nerado bendros kalbos nei socialiniais, nei užsienio politikos klausimais. Kai socialdemokratų priešakyje stovėjo tokia dinaminė asmenybė, kaip Kurt Schumacheris, miręs lygiai prieš metus, nebuvo nuostabu,

kad ši partija pasirinko opozicijos kelią. Schumacheris buvo įsitikinęs, kad jo partija tolygiai stiprės ir kad jai savaime teks vadovaujamam vaidmui visoje Vokietijoje. Tuo pat metu tenka atsiminti, kad daugelyje Vokietijos sudėtinių valstybių (Laender), kaip, pav., Bavarijoje, socialdemokratai ir krikščionys socialiai dirba vyriausybėje išvien. Tad atrodė, kad principinio negalėjimo sudaryti koalicijos nėra.

Nepavykus bendradarbiai-mui su socialdemokratais, Adenaueris sudarė koaliciją su kitomis dviem nesocialistinėmis partijomis: laisvąja demokratine partija ir vokiečių partija. Ši pastaroji yra labiausia dešinėje stovinti koalinė partija, tuo tarpu kai laisvieji demokratai užima vidurio padėtį ir yra daug iš pelenų ir griuvėsių prisikėlusiai Vokietijai tokias reprezentacines asmenybes kaip valstybės prezidentą prof. Heussą ir vicekanslerį Blücherį. Koalicijos dėka pokarinė Vokietija buvo laimingoje padėtyje, jog jos vyriausybė išstius 4 metus galėjo be pertraukų išlaikyti prie vairo ir tvirta ranka vadovauti valstybei.

Kancelerio Dr. Adenauerio, ir jo koalinės vyriausybės nuveikti darbai yra verti besąly-

(Perkelta į 5-tą pusl.)

VISAM PASAULY

• Rusai pranešė, o Amerikos atominės įstaigos pareigūnai patvirtino, kad rugpjūčio 12 d. Rusijoj išsprogdinta atominės — hidrogeninės kilmės bomba.

• Alkaniems berlyniečiams tuoj bus pradėta dalinti antras milijonas amerikinių maisto pakietėlių.

• Korėjos kare amerikiečiai turėjo nuostolių: 25,603 užmušti, 103,492 sužeisti ir 8,529 dingę be žinios. Tie "dingę be žinios", kaip dabar aiškėja, nelaisvėje komunistų yra nužudyti.

• Po Mossadegh nuvertimo Maskva pradėjo šaukti, kad Irane visus perversmo darbus suplanavo amerikiečiai. Anglų ir prancūzų Maskva vengia užkabinti, nes šie pastaruoju metu pataikauja Maskvai.

• Virš 100,000 musulmonų buvo susirinkę melstis prie Arafato kalno. Egipto prezidentas gen. Naguib atkalbėjo maldą: "Visagalis Dieve, apvalyk mūsų kraštą nuo anglių ir leisk mums nugalėti savo priešus".

• Maroko sultonas Sidi Mohammed ben Youssef pašalintas iš pareigų ir išvežtas į Korsikos salą. Į sultono kėdę pasodintas jo dėdė Moulay Mohammed Ben Arafat, ištikimesnis prancūzas.

• Amerikos naujųjų spausminių lėktuvų grupė (28), be sustojimo perskrido Atlantą ir nusileido naujoje bazėje. — Anglijoj ir Maroke.

• Indija ir Pakistanas sutarė plebiscito keliu išspręsti Kašmiro priklausomybę.

• Charles J. Kersten su šeima, lydimas įvairių ekspertų, šešioms savaitėms išvažiavo į Europą. Jo palydovų tarpe yra ir M. Kižyte, Informacijos Centro vedėja.

Irano šachas Reza Pahlevi istorijoje trumpiausią laiką buvęs tremtyje — tik šešias dienas.

Lithuanian Weekly, published by American Lithuanian Press & Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Thursday. Editor: B. Gaidžiūnas.

Entered as Second-Class matter December 6th, 1915, at Cleveland under the act of March 3, 1879. Subscription per year in advance: In the United States — \$5.00, in Canada — \$5.50, elsewhere — \$6.50. Single copy — 10 cents.

Lietuviškas savaitraštis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-Jos (Inkorp. ne pelnui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išleista Clevelande kas ketvirtadienį. Redaktorius: B. Gaidžiūnas. Registravimas kaip antrasis klasės siuntis 1915 m. gruodžio 6 d., Clevelande pagal 1879 m. kovo 2 d. įstatymą. Prenumerata metams iš anksto: Jungt. Amerikos Valstybėse \$5.00, Kanadoje — \$5.50, kitur — \$6.50. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Australų informaciniai šaltiniai praneša, kad nuo 1948 iki 1952 m. į Australiją iš Bartijos kraštų atvyko tiek asmenų: iš Lietuvos — 8.705; iš Latvijos — 18.367; iš Estijos — 5.221. Tie skaičiai rodo tik atvykusiųjų kilmės vietas, bet ne asmenų tautybę.

Louvaino Kat. Universitete, Belgijoje, šiemet studijavo keturi lietuviai studentai: Inž. Paulius Povilaitis, Juozas Navickas, K. J. Lukošius ir K. Jonas Dėdinas. Ilgą laiką sanatorijoje gydėsi stud. Kazimieras Petraitis rudenį studijos socialinius ir politinius mokslus, — Kanadon emigracija vis dar eina. Tai yra viena šalis, kur lietuviai lengviausiai iš Belgijos gali išvažiuoti.

Argentinijos Lietuvių Centro 25 metų veiklos sukaktuvių proga išleistas specialus leidinys Dr. J. Basanavičiaus atminimui, kurio vardu Centras yra pavadintas.

Jonas Šlapelis, Argentinoje, yra vienas stambiausių ir sekmingiausių Patagonijos karakolinių avių augintojų ir vilnų eksportininkų. Jis yra laimėjęs aukso medalį už geriausios rūšies avis.

PLB Vokietijos Krašto Tarybos atstovų suvažiavimas šaukiamas rugpjūčio 29-30 dienomis. Posėdžiai vyks Lietuvių Gimnazijos rūmuose Huettelfelde. Naujuosius mokslo metus gimnazija pradės jaučiuose savo rūmuose.

Jeronimo Ciecho knyga "Vilnius tarp audrų" šiomis dienomis jau pasirodė iš spaudos.

Knyga didelė, apie 570 psl., gausiai iliustruota, su Vilniaus miesto planu ir Vilniaus krašto žemėlapiu. Viršelį ir aplanką piešė dail. P. Augius. Dalis knygos įrašta kietai. Išleido knygų leidykla TERRA.

"Vilnius tarp audrų" — veikalas Vilniui ir Vilniaus krašto lietuvių kovoms už lietuvių lenkų okupacijos metu pažinti ir prisiminti. Knyga parašyta rimtai ir įdomiai, iliustruota šimtais faktų ir keliais šimtais pavardžių, dokumentų nuorais. Fotografijomis ir kt., ir bėgti skaityti įdomi, tartum romanas ar apysaka.

Lietuvos Vyčių jubiliejinis seimas įvyksta rugpjūčio mėn. 27, 28, 29 ir 30 dienomis Bostone.

VLIKo pirmininkas M. Krupavičius, kaip praneša Elta, vėl išvyko atostogoms sveikatą pataisyti.

GERAŠIRDŽIAI LIETUVIAI,

kybartietė (iš Virbalio miesto) MARIJONA VALAITYTĖ serga džiova ir reikalinga gydymo. Su tokia liga niekur dirbti neįmanoma. Ligoninė ir gydymas brangiai kainuoja, o ji liko viena ir nieko neuždirba, pragyvenimą iš negausių aukų. Lietuviai, ypač kybartiečiai, prašomi padėti vargstančiai moteriškei, prisijungiant bent po mažą piniginę auką šiuo adresu:

M. Valaitytė,
3219 East 92 St.,
Chicago 17, Ill.

Grigaičio laikraštis apie Grigaitį...

Mūsų spaudos apžvalga

Dažnai likiminė ranka į senatvę taip ima siūlus painioti, kad ne vienas, garbingo amžiaus suaukęs, keistų dalykų pridaro. Štai ir Naujienos, redaguojamos Pijaus Grigaičio labai daug... rašo apie Pijaus Grigaičio nuopelnus. Visą savaitę Naujienų skaitytojai negalėjo atsidžiaugti Pijaus Grigaičio didele ir meniška nuotrauka, gi rugpjūčio 18 d. Pijaus Grigaičio redaguojamas laikraštis apie Pijų Grigaitį porina: "Naujienų" redaktorius Dr. Pijus Grigaitis turi gerą vardą ne tik pas J.A.V.-bių prezidentą Eisenhowerį, bet ir pas seną Perkūną devulį. Pastarasis pasižiūrėjęs į kalendorių, kad šių metų rugp. 16 d. įvyksta "Naujienų" šventė, atlaidai, davė įsakymą šildyti savo maloniais spinduliais, bet ne per daug karštai, o reikaliu esant, paleisti į pavakarę keletą debesėlių, atvėsinti įkaitusius "naujieniečius" nuo stiklelių ir grumtinių su Baltąja Meška".

Skaityti ir negali atsidžiaugti to Pijaus Grigaičio gabumais ir galia. Ir dar labiau apsidžiaugti toliau rašęs: "Po šokių M. Gudelio paskelbia, kad kalbės "Naujienų" redaktorius P. Grigaitis. Visi su nekantumu laukia jo prabylant. Visi žino, kad Dr. P. Grigaitis vienas iš geriausiųjų J. Amerikos lietuvių kalbėtojų. Visi taip pat žino, kad Dr. P. Grigaitis yra vienas iš didžiausių, nenulstamųjų kovotojų su Lietuvos okupantais-bolševikais už jos Nepriklausomybės atstatymą".

Ir visas tas Pijaus Grigaičio gabumas ir gudrumas aprašytas Pijaus Grigaičio redaguojamam laikraštyje. Neabejojame, kad P. Grigaičiui tokie rašiniai patinka, bet taip pat neabejojame, kad jie ir visus skaitytojus gerokai pralinksmina...

PADEKA

Sirdingiausia padėką reikiu mielam tautiečiui P. Žilinskiui ir, maloniam amerikiečiui L. Polard už kraujo suteikimą mano kūnui, esant mano ligoje.

Br. Ketaruskas,
Los Angeles

DAR NEVELU,

bet veikia gali būti PERVELU. norint įsigyti rinktinę rašomąją mašinėlę lietuvišku arba amerikonišku raidynu.

Rašomosios visų geriausių firmų, o jų tarpe garsiosios "Smith-Corona", gaunamos išsimokėtinai.

V. BARTKUS
712 E. 92 St., Cleveland 8, Ohio.
TEL.: LI 1-6716

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso Virginia 7-6583
Rezidencijos Republic 7-7868

Dr. S. Bičis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West Cermak Road
VAL.: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Preind. ir sekmad. ofisas uždarytas.
Seštad. tik nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE

Dr. Antanas Rudokas, O. D.
Tikrina akis ir pritaiko akinius keičia stiklus ir rėmus.
4701 S. Damen Ave., Chicago Ill.
Saukite — YA. 7-7381
Prilima: vakarais 6 iki 9, seštad. 10 ryto iki 4, trečiad. ir sekmad. tik susitarus

Tel. ofiso ARmitage 6-0161.
Tel. buto GRaceLand 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norvest Medical Center
2336 West Chicago Ave.,
Chicago 22, Ill.
VAL.: 1-3:30, 7-9 p. p. pirmad., antrad., ketvirtad., penktad., 10 ryto — 1 p. p. trečiadieniais, 12-4 p. p. šeštadieniais.

PASIKALBĖJIMAS SU LRS PIRMININKU ST. KUZMICKU

Praejusią savaitę "Vienybė" paskelbė pasikalbėjimą su LRS pirmininku St. Kuzmicku. Tame pasikalbėjime LRS pirmininkas pakalbina VLIKą, kad neįvyko planuotas pasitarimas Paryžiuje, į kurį buvo susirinkę LRS atstovai, St. Lozoraitis. Tik neatvyko VLIKo atstovai. Žinoma, jei buvo sutarę, o neatvyko, padarė labai negerai. Toliau pasikalbėjime padaromi priekaištai dėl bendradarbiavimo nebuvimo, kalbama dėl VLIKo reformų, kurios esančios būtinės ir vis nedaromos, apie LRS įjungimą į VLIKą ir kt. Dalis tų klausimų LRS žmonių jau ne vieną kartą buvo kelti. Šiame pasikalbėjime gal tik nuansai kiek kitokie, bet mintys tos pačios. Nieko naujesnio ar įdomesnio nepasakytą ir apie padėtį Lietuvoje. Ta padėtis, žinančių bendras komunistų tendencijas, visų panašiai nujauciama.

Jau įdomesnis yra samprotavimas dėl veiksmų konferencijos. Jame sakoma:

"Veiksmų konferencija tai lietuvių emigracijos kūdikis, kuris buvo jau apie trejus metus išnešiotas jos įsčiuje ir vis dar negali gimti. Veiksmų konferencijos minties istorija yra mūsų emigracijos dvasios drama. Kiek dėl to buvo rašoma, diskutuojama, tariamasi, susitinkama, Niocoje, Reutlingene, vėliau Londone, Paryžiuje, konferuojama tarp ministerių ir augščiausių veiksmų pirmininkų ir štai pagaliau Romoje nutariama, kad vietoje konferencijos bus tik manifestacija. Kiek man žinoma, visuomet VLIKo politinė aritmetika ir partinė strategija buvo svarbiausia susitarimo kliūtis.

Manifestuoti, kada reikalinga, moka kiekvienas lietuvis. Iš Lietuvos laisvinimui vadovaujančių, aš manau, nes turime teisę tikėtis ne žodžių, bet konkrečių mūsų Lietuvos laisvinimo veiklų derinančių ir stiprinančių veiksmų ir darbų. Tos rūšies darbų ir veiksmų kaip tik trūksta, ypač iš VLIK pusės, visi mes jų

trokštame ir niekuomet nebūs jų per daug. Todėl aš manau, kad platesnio pobūdžio lietuvių politinė konferencija, kurioje dalyvautų visos Lietuvos laisvinimo bare veiksmingos politinės, rezistencinės ir visuomeninės organizacijos ir kuri aptartų visus svarbesnius klausimus, suderintų savo nuomones ir veiksmus, yra būtina, nors kelias į tai ir yra sunkus ir gal pareikalautų pradinių pasitarimų, mažų konferencijų. Jei konferencija apsiribotų kokia manifestacija, tikro darbo neatliktus, tai mano nuomone, ji laukiamos naudos neatneštų. Gal net priešingai".

NAUJA LIETUVISKA PREKYBA CHICAGOJE

Fabijonas Mintautas ir Jonas Karvelis nupirko iš M. Zablockio knygyną. Naujieji savininkai šį knygyną išplečia įsteigdami skyrius: anglų, vokiečių, prapusių ir kitomis kalbomis knygų, žurnalų ir laikraščių. Savaine suprantama čia bus visos knygos žurnalai ir laikraščiai ir lietuvių kalba. Be to atidaromi dar šie nauji skyriai: radio, siuvamų mašinų įvairiausių modelių ir rūšių, Europos fabriku gamybos ir visa eilė kitų prekių, kurių išvardinti neįmanoma. Reikia sveikinti naujuosius prekybininkus (nors Karvelis jau senas vilkas prekyboje, yra žinomas iš nepriklausomos Lietuvos laikų), kad jie plečia šios rūšies prekybą.

Seniausias ir gražiausias ilius truotas lietuviškos minties žurnalas.

MARGUTIS

Isteigė kompozitorius
A. VANAGAITIS
Kaina metams \$3.00
Susipažinti siunčiamas
dovanai.
6755 So. Western Ave.
Chicago 36, Ill.

Patark ir kaimynui,
kad prenumeruotų
DIRVA

DIRVOS ATSTOVAI

į kuriuos galima kreiptis visais DIRVOS prenumeratorais ir skelbimų reikalais:

Baltimore, Md.
Antanas Česonis
1323 Hollins St.

So. Boston, Mass.
Brunonas Kalvaitis,
545 East Broadway.

Brockton, Mass.
Bačiulis A.,
9 Broad St.

Chicago, Ill.
Jonas Paplėnas,
4416 So. Hermitage Ave.,
Yard 7-0191

Dayton, Ohio
J. A. Urbonas,
1302 Lamar St.

Detroit, Mich.
Vl. Pauza,
9124 Quincy Ave.

Newark, New Jersey
A. S. Trečiokas,
314 Walnut St.

New York-Brooklyne
Antanas Sodaitis,
57-56, 63rd St.,
Maspeth, N. Y.

Omaha, Nebr.
J. Povilaitis,
5617 So. 31 St.

Waterbury, Conn.
Vladas Varneckas,
2157 N. Main St.

Hamilton, Canada
Antanas Mingėla,
190 Catherine St. S.

Montreal, Canada
Stepas Kęsgaila,
6882 Beaulieu St.

Toronto, Canada
Jonas Paršeliūnas,
62 Pauline Ave.

Welland, Canada
Zukauskas Kazys
87 Thorold Rd.

Anglijoje
Dainora Daunoras
49 Thornorton Ave.
Thurnham Green,
London W. 4

Australijoje
Povilas Lukošius,
Box 1665 M. G.P.O.,
Adelaide, S. A.

Australijoje
P. Ambraza
29 Elsmere St.
Kensington
Sydney

Brazilijoje
Meldutis Laupinaitis,
Caixa Postal 118
Sao Paulo

Colombijoje
K. Klastauskas,
Apartado nae 2336
Medellin

Venezueloje
c/o Cristalerias Nacionales,
Apartado 4532
Maracay

Venezueloje
Venezuela, S. A.

PALAIKYKIME TUOS

kurie skelbiasi DIRVOJE!

TUOJ ISIGYKIT ŠIAS KNYGAS!

Aušrelė (elementorius) Step. Zbarskas 2.25 Aukštųjų Šimonių Likimas 3.50 Jeva Simonaitytė Anglų kalbos gramatika J. Kukanauza 2.00 Anderseno pasakos 2.00	Anglų kalbos gramatika V. Kamantauskas 1.00 Aukso kirvis Juozas Švaistas 2.50 Barabas Paer Lagerkvist 2.25 Baltasis Vilkas 1.00 Balutis J. J. Bačiūno leidinys 1.50 Baltaragio malūnas K. Boruta 2.50 Broliai Domeikos L. Dovydenas 2.50 Buriavimas ir jūrininkystė B. Stundžia 2.00 Didžiosios atgailos R. Spalis 3.50 Džiaukis gyvenimu O. Swett Marden 0.70 Doleris iš Pittsburgho Stepas Zbarskas 0.80 Daili saulytė Gyvačių lizdas 0.50 Francis Mauriac 2.60 Gatvės Berniuko Nuotykių R. Spalis 5.00 Gimdytoja Francis Mauriac 1.75 Giesmė apie Gedimą B. Sruoga ir V. Petraitis 2.00 Gintariniai vartai N. Mazalaitė 2.00 Gimtojo žodžio barose P. Jonikas 1.50 Gyvylių ūkis George Orwell 1.00 Hafo pasakos I ir II dalis 2.75 Kazimieras Sapieha B. Sruoga 2.50 Karoliai Guy de Maupassant 2.50 Kaip jie mus sušaudė J. Petraitis 1.80 Kuprelis Ignas Šeinius 2.00 Kalorijo ir dolerai Vilius Bražvilis 2.00 Kryžkelės A. Vienuolis 3.50 Konradas Valenrodas Adomas Mickevičius 1.50 Keliai ir kryžkelės Pūtinis 2.50 Kaimiečiai V. S. Reymont I-II-III-IV dalis. Kiekviena dalis po 2.50 Kudirkos raštai 5.00 Keltas į pasisekimą Grabau-Grabauskas 2.00 Lietuvių Kalbos Istorija Dr. P. Jonikas 3.00 Lyrika K. Binkis 2.00 Loreta Stasius Būdas 1.80 Lietuva A. Bendorius 2.75 Laikšlai žmonėms G. Papini 2.00 Lietuvių Literatūra Pranas Naujokaitis 2.00 Lietuvių Tautos Kėlas M. Biržiška 3.00 Lietuvių kalbos vadovas Red. prof. Skardžius 4.50 Lietuviškos pasakos J. Balyš 2.50 Lietuvių poezijos antologija J. Aistis ir A. Vaičiulaitis 6.00 Lekučio atsiminimai (jaunimui) A. Giedrius 1.50 Lietuvių archyvas Bolševizmo metal 3.00 Lietuvos Valstybės Konstitucijos 0.70 Lietuva trionų Pančiuose B. T. Dirmeikis ir V. Rastenis (Jonas Andrius ir Petras Svyrius) 1.50 Mažasis Lietuviškai Angliškų Žodynai Vilius Pėteraitis 2.00 Metūgės B. Pukelevičiūtė 1.00 Mėnuo vad. medaus N. Mazaletė 2.50 Meškiukas Rudnosukas Vyta Nėmūnė 2.00 Namai ant smėlio J. Gliudis 2.00 Visos knygos siunčiamos paštu. Užsakant pinigų siųskite DIRVA, 1272 East 71 St.	Nemunas St. Kolupaila 2.50 Neramų buvo Laisvės Alėjos B. Daubaras 1.50 Our Country Lithuania V. Augustinas 6.00 Po Tėvynės dangum Žodžių vėžė Nėmūnėlio. Paveikslai V. Augustino 2.00 Petras ir Liucija Romain Rolland 1.20 Pasaulio Lietuvių Žinynas Anicetas Simutis 5.00 Princas ir elgeta Mark Twain 1.20 Pirmas rūpestis Jurgis Jankus 2.00 Pragaro pašalstės V. Alantas 3.50 Partizanai už gelež. uždangos Daumantas 2.50 Per Klausčių ūlytę Ludass Dovydenas 2.20 Pietų vėjelis Vyta Nėmūnėlio 1.00 Paklydę paukščiai I Jurgis Jankus 2.20 Paklydę paukščiai II Jurgis Jankus 2.60 Petras Širvokas Juozas Švaistas 2.75 Pabučiavimas J. Grušas 1.50 Raudonasis siaubas Salik Vogulov 1.25 Raudonasis Tvanas Ignas Šeinius 2.00 Raudoni batukai Jurgis Savickis 1.50 Ramybė man J. Kėkštas 0.80 Raguvos malūnininkas V. Tamulaitis 0.25 Sudie, pone Čipse James Hilton 0.75 Šilakai ir vilkai Kincis Dandieris 1.00 Senųjų lietuviškų knygų istorija V. Biržiška, kiet. virš. 3.00 papr. virš. 2.00 Saulės laikrodžiai Henrikas Nagys 1.00 San Michael knyga I Axel Munthe 2.50 San Michael knyga II Axel Munthe 2.50 Sventieji akmenys Faustas Kirša 2.00 Sventoji Lietuva Jurgis Savickis 3.00 Sventoji Inga Sapnų pėdomis V. Kazokas 1.00 A. Škėma 2.50 Tarp žalsvų palapinių P. Kėslinas 3.00 Tėvų pasakos A. Giedrius 1.90 Tolmieji kvadratai J. Grišmanauskas 2.00 Tautosakos Lobynas J. Balyš 3.00 Tomas Nipernadis August Gailit 2.50 Trylika nelaimių R. Spalis 1.25 Tarp pelių ir vyrų John Steinback 1.25 Tėvelių pasakos A. Giedrius 0.80 Ugnies pardavėjas Balyš Rukša 1.00 Vėlykų pasakos N. Butkienė 1.00 Vidurnakčio vargonai Ceslovas Grincevičius 1.50 Vincas Krėvė Mickevičius 2.00 Valkų knygelė M. Valančius 1.80 Vieneri metal ir viena savaitė B. Gaidžiūnas 1.50 Varpai skamba Stasius Būdas 2.50 Vyturielės Laukuose Vikt. Simaitis 0.75 Taupoji Virėja 2.00 Užuovėja M. Katiliškis 3.50 Žmonijos likimas V. Bagdonavičius 3.50 Žemaitių žemė A. Vilainis 1.50 Žemaitių krikštas P. Abeliškis 3.50 Žvaigždėtos naktys Augustaitytė-Vaitėdienė 1.00 Žmonės ant vieškelio Ludass Dovydenas 1.00
---	---	---

Lietuvių Prekybos Namai Chicagoje

Viena moderniausių, lietuvių vadovaujama, baldų ir namų įrengimų prekybos įmonė, užimanti per 15,000 kv. pėdų plotą.

Baldai ir kiti namų įrenginiai pristatomi iki 150 mylių už Chicago be jokių primokėjimų.

TELEFUNKEN RADIO APARATAI

Europos stotims klausyti, televizijos aparatai, rašomosios mašinėlės lietuvišku raidynu.

Įmonė atidaryta: pirmadieniais ir ketvirtadieniais, nuo 9 iki 9:30 val. vak.

kitomis dienomis nuo 9 iki 6 val. vak., sekmadieniais nuo 10 iki 5 val. vak.

Furniture Center, Inc.

Įmonės vedėjas JUSTAS LIEPONIS

3222-24-26 So. Halsted St., Chicago 8, Ill.
Tel. Victory 2-4226

Atidarykime langines!

Taigi. Liūdnas taigi...
Dalis mūsų poetų ir rašytojų nutarė nesistengti garsiai deklamuoti patriotinių jausmų, nes jie bijo tuščiažodžiavimo.

Dabartinėmis mūsų pačių ir mūsų tautos gyvenimo sąlygomis, man tai pasirodė vienas iš pačių keisčiausių ir gūždiausių rašytojo pasiryžimų.

Nurodęs kelis ryškesnius pavyzdžius (o jų būtų visas legionas...), mėginu suprasti to tuščiažodžiavimo baimę. Yra pagrįsta bijoti. Mūsų gyvenime per daug įsivyravo patriotinė deklamacija, pigūs patriotizmas, žodinis "tėvynės meilės" šūkavimas, labai garsiai skambas, kaip kiauras ir tuščias puodas. Tūlim piliečiui kartais pasidaro visai nebeaišku, kas yra patriotizmas: juk "vardan tos Lietuvos" laikurie mūsų politikieriai, stambiausi patriotizmo monopolistai, pamiršę, kad ant krūtinės pasaitėlio tebedėvi kryželį, pilkojo gyvenimo keliuose tačiau stveriasi ir melo, ir šmeižte, įskundinėjimų, ir provokacijų ir intrigų. Jie net kartais džiaugtųsi, jeigu užsieniuose lietuviui lietuvių sėkmingiau pavyktų nudobti.

Ir Jonas Aistis nebeiškęsdamas sušunka: "Nenorėčiau, kad mano tauta melu savo ateitį grįstų".

EILĖKALIŲ GIMNASTIKA

Rodos, būtų daug natūraliau, kad ne rašytojai būtų patriotinio tuščiažodžiavimo, bet kad tas patriotizmas būtų apvalytas nuo tuščiažodžiavimo. Literatūrai juk vienoks ar kitoks žodžiavimas yra būtinausias. Kaip taitybos negali būti be spalvų, kaip muzikos be garsų ar šokių be judesio, taip literatūros negali būti be žodžių. Be žodžių dar negali būti ir žurnalistikos. Žinome daugelį poetų, rašytojų, laikraštininkų, prirašiusių tūkstančius eilėraščių, dešimtis romanų bei apysakų, begalybę straipsnių, — bet iš jų visų ne kartą lieka atėičiai vos keli eilėraščiai, vos viena apysaka, vos vienas kitas straipsnis, ... jei iš viso kas palieka.

O pasilieka tai, kas nėra tuščiažodžiavimas, o geriau pasakyti — "pilnažodžiavimas". Rimta visuomenė visuomet iš rašytojų laukia tik pilnažodžiavimo. Rimtas rašytojas pats visuomet sau tokį tikslą statosi. Jei jis mano, kad yra dvasinių temų ar sričių, kur jis galėtų tik tuščiažodžiuoti, kur jis nepasitiki savo jėgomis ar jei joms neįaučia jokio įdomumo, tai be abejo geriau, kad tų temų jis ir neliešytų. Bet, kai paskaitai mūsų naujusias knygas, eilėraščius, įvairius kitus literatūros lankus, negalėtum pasakyti, kad per daug dvelktų pilnažodžiavimu tos temos, kurios ten dėstomos, taigi, rašytojų mėgiamos...

Bet man, kartoju, vis dėlto be galo nuostabu, kad dalis mūsų rašytojų rado reikalinga viešai, tarsi pabrėžtinai pareikšti, jog jie vengs garsiai deklamuoti patriotinių jausmų, nes čia jie bijosi tuščiažodžiavimo. Kodėl? Ar jie nepasitiki savo kūrybinėmis pajėgomis kaip tik šioje srityje, kuri negalėtų būti svetima lietuviui rašytojui, politiniam emigrantui? Ar jie mano, kad patriotinių jausmų reikšimas literatūroje yra jau iš viso tuščiažodžiavimas? Ar jie mano, kad tik metafizinės temos bus tems lengviau pilnažodžiuoti?...

Sunku tiksliai žinoti. Jei jie mano su poezija rasti prasmę metafizikoje, tai čia norėčiau pakartoti rumono tremtinio, E. M. Cieran, įdomaus literatūrinio kritiko nuomonę apie rašytojus, jieškančius malonumo patogioje metafizikoje, kurią jis pavadina "išsikvėpusių eilėkalių

BRONYS RAILA

įprastine gimnastika".
Mūsų poezijoje, senesnioje ir dabar jaunesnioje tos gimnastikos gana gausu...

ŽAIZDOS NEUZMIRŠIMAS

Man niekad neatėjo į galvą kaltinti patriotizmo stoka Literatūros Lankų redaktorius, jų bendradarbiai ar kitus rašytojus asmeniškai. Priešingai, dėdami net komunistų eilėraščius ar rašydami juos liaupsinančius nekrologus, jie pareiškia, kad yra ir lieka ištikimi lietuvių tautai. Tuo abejoti nėra jokių rimtų duomenų. Tik gal tas ištikimybės jausmas yra pernelyg pasyvus rašytojui. Ištikimi savo tautai esame ir liekame visi mes lietuvių, net ir tie, kurie nieko jos gerovei ar laisvės kovai nedarome. Ištikimi esame tol, kol patys asmeniškai tebenorime būti lietuviams ir nieko nedarome savo tautai kenkti ar jos vardu žeminti.

Man rodos, kad rašytojai ta būtų lyg ir permažai. Ir turiu tuoj pat pridėti, kad, pvz., Žemės poezijos antologijoje Juozas Girnius, aiškindamas mūsų keturių poetų kūrybą, papildo ir gražiai veda mintį (kurį jis man ir vienam laiške pakartojė), jog neužmiršimas žaizdos, padarytos savosios žemės netekimu ir jos palikimu, yra brangus ir kilnus tosios poezijos patriotingumo bruožas. Ir jis labiau tiki ne tiek mūsų kovinio narsumo žadinimu, kiek tos neužmirštos žaizdos patvarumo svarbą. Būčiau paskutinis, kuris neigčiau, jog tai nėra geras aiškinimas ir visai gražus patriotiškai poetinis motyvas. Bet ar tas žaizdos motyvas gali būti pagrindinis, svarbiausias, vienintelis? O jeigu "žaidza" pamažu ims gyti, kaip ji, bent Amerikoje, jau puikiai gyja daugeliui? O kaip tiems, kurie per jauni, per maži apleido Tėvynės žemę, pagaliau, tie, kurie svetur gimė, — kokią "žaidza" jie jaus, tos žemės netekę, jos nebeatimenantieji, jos niekad net nematę?...

Ne, — manau, kad gimosios žemės praradimu įgytos žaizdos neužmiršimas tegali būti tik vienas iš daugelio patriotinių poetinių motyvų, ne pagrindinis ir toli gražu ne pats svarbiausias ir vienintelis.

AKMENYS KALBA

Labai įdomu, kad tą pačią Girmiaus mintį, tik kiek kitais žodžiais, šiuo metu pakartojo ne neliestų. Bet, kad daugiau ar mažiau naujas knygas, eilėraščius, įvairius kitus literatūros lankus, negalėtum pasakyti, kad per daug dvelktų pilnažodžiavimu tos temos, kurios ten dėstomos, taigi, rašytojų mėgiamos...

Bet man, kartoju, vis dėlto be galo nuostabu, kad dalis mūsų rašytojų rado reikalinga viešai, tarsi pabrėžtinai pareikšti, jog jie vengs garsiai deklamuoti patriotinių jausmų, nes čia jie bijosi tuščiažodžiavimo. Kodėl? Ar jie nepasitiki savo kūrybinėmis pajėgomis kaip tik šioje srityje, kuri negalėtų būti svetima lietuviui rašytojui, politiniam emigrantui? Ar jie mano, kad patriotinių jausmų reikšimas literatūroje yra jau iš viso tuščiažodžiavimas? Ar jie mano, kad tik metafizinės temos bus tems lengviau pilnažodžiuoti?...

Sunku tiksliai žinoti. Jei jie mano su poezija rasti prasmę metafizikoje, tai čia norėčiau pakartoti rumono tremtinio, E. M. Cieran, įdomaus literatūrinio kritiko nuomonę apie rašytojus, jieškančius malonumo patogioje metafizikoje, kurią jis pavadina "išsikvėpusių eilėkalių

pavadiną "išsikvėpusių eilėkalių

vinimui. Visuose savo darbuose vadovaukimės Jo dora, Jo taurumu, o kada reikia ir Jo drąsa".

Ar politikos žmogui, praktikos žmogui, ekonomistui taip šnekėti? Štai kada pasitvirtina dėsni: kada žmonės tyli, tada akmenys pradeda kalbėti. Kada mūsų poetai pradeda bijoti "tuščiažodžiuoti" patriotizmu, — apie jį pasijunta priversti kalbėti ekonomistai...

TIKRAS IR NETIKRAS

Ar tokios kalbos yra tuščiažodžiavimas? Be abejo, toks interview nėra poezija, bet man rodos, kad tai nėra ir tuščiažodžiavimas. Maž rodos, kad tai yra tinkamas mūsų dabarties pozityvaus lietuviškojo patriotizmo esmės ir aplinkybių apibūrinimas.

Daug dar prie jo būtų galima pridėti. Galima, pvz., būtų pridėti, kad patriotizmas yra nuolatinis asmeninis aukojimasis Lietuvai, tautinių vertybių branginimas ir ugdymas, meilė visai lietuvių tautai, ne tik jos tauriesiems ir drąsiems vaikams, bet ir nelaimingiesiems, ir baltiesiems, ir paslydusiems. Ir taip pat, kad tai laisvės aušros vilčių, ir kovos valia, ir laisvės pergalės ne tik troškimas, bet ir siekimas. Ir jausmas, kad tu ne be reikalo gimei ir kad tu lietuvių tautai esi reikalingas...

Patriotizmas tačiau gali būti, ypač literatūroje, ir kitokio pobūdžio, ir kaip kada ne mažiau vertingas, baisesis reikalingas, apvalantis rūdį nuo patvoryje pamastos geležies. Patriotizmas, taip pat yra kova ir protestas — prieš netikrąjį, melagingąjį, patriotizmą, prieš pseudopatriotizmą, prieš sukčių, intrigantų spekuliantų, biznierių "patriotizmą"; prieš patriotizmą, kuris šiandien jo skelbėjui pinigaiškai apsimoka; prieš "tremties laisvinimo veiklos herojaus" barškalą; prieš dvasinę ir moralinę mūsų gyvenimo mizeriją; prieš epileptinį ir psichiatrinį patriotizmą; prieš miglų pūtimą ir melą, kuriuo lietuvių tauta neturi grįsti savo ateities ir dėl ko, kaip buvo minėta, protestavo poetas Jonas Aistis.

Ir daug, ir daug kitų dalykų...

DIEVAS RANDA...

Jei gyvas dabarties lietuvi turi tas mintis ir atitikimai, jaučia, — kodėl jis norėtų tyli, jei jis yra poetas? Kodėl jis bijotų "tuščiažodžiuoti"? Kodėl jis nesijaustų pareigai (arba, anot prancūzo Albert Camus, nepasijustų "angažuotas") — pilnažodžiuoti? Ar kad tos temos jau "banalios"? Taip, sumaniausia rašyti banaliais temomis, bet jose dažniausia pasirodo kūrėjo didybė... Kaip Gustavo Flauberto "Madame Bovary", ar Stendhalio "Raudona ir Juoda" romanuose, ar pagaliau mūsų Donelaičio "Metuose".

Jei britų istoriko A. Teynbee suformuluotas civilizacijų likimo vienos iš dėsnių — challenge and response, — būtų tikrai teisingas, tai kokį "atsiliepimą" į bolševizmo "iššūkį" lietuvių tautai duoda Literatūros Lankuose lietuvis rašytojas? Romano ištraukomis jis ten kalba apie gražius vaikystės atsiminimus. Su Henriko Radausko fleita jis ten groja "apie laimę, kad be reikalo gimiui". Tas Leono Lėto "žodžių skirpstas skirstosi dūžimis" "dvasia, instinkto vedama ir kurti nešdama, sugrįžta pavasario vidudienį prieš saulę" ir "geltonplaukis... Dievas ritminagi rauda po nugarą". Būdami kad ir tremtyje, bet laisvėje, dirbkime Jo išlais-

vinimui. Visuose savo darbuose vadovaukimės Jo dora, Jo taurumu, o kada reikia ir Jo drąsa".

Kudirkos raštai ir tautinė meditacija

B. KAZIMIERAITIS

Amerikoje išleistieji Vinco Kudirkos raštai (originalioji kūryba, vertimai iš kitų kalbų ir publicistika) seniai jau baigti išspauduoti, todėl jaunesniajai kartai net ir laisvoje Lietuvoje dažnai tekdavo pasitenkinti tik chrestomatijose spausdinamais jo eilėrašiais ir satyromis, kurios dar buvo pakartotos ir Lietuvoje ir net tremtyje. Bet jo publicistika retas bus skaitęs, dar retesnis bus toks laimingas turėti savo bibliotekėlėje aną Ameriką liet. Tėvynės Myletojų Draugijos išleistąjį tomą.

Todėl S. Miglino paruoštas ir "Tremties" išleistasis originalių Vinco Kudirkos raštų tomas bus brangus tremties dienų turtas kiekvienam lietuviui, kuris įsigys jį, o ypač inteligentui.

Į tomą (storą — smulkaus šrifto 488 psl.) sudėta Kudirkos poezija (kartu ir Lietuvos Himnas), satyros ir publicistika.

Pats šio rinkinio redaktorius, savo įžangoje trumpai apžvelgęs Amerikoje lietuvių gyvenimą ir darbą, sako, kad tomas leidžiamas tautinei meditacijai. Tai neabejotina tiesa. Kudirka savo straipsniuose kelė nemažai tokių dalykų, kurie ir šiandien tebėra gyvi, opūs, lyg jis būtų gyvenęs mūsų dienomis, žiūrėjęs į mūsų darbus, džiaugęsis jais ar barškęs, kad štai negerai darome Nors Kudirka rašė tai daugiau kaip prieš penkiasdešimt metų, rodos, būtų pasikeitusios tik pavardės, laikraščių pavadinimai, taigi forma, o gyvenimo turinys būtų likęs vis toks pat, turint galvoje lietuviškuosius klausimus, nes apie juos daugiausia Kudirka ir rašė.

Neįmanoma čia smulkiau išskirti visų tų klausimų, kurie anuomet ir šiandien vienodai tebėra gyvi ir opūs. Tokių ne vienas yra, ir pasakytume, kad net šiandien galima dar susilaukti iš šen ten nemaža pamazyg ant savo galvos, jei pabandytume periodikoje perspausdinti vieną kitą aštrų Kudirkos straipsnį, turintį bendrybių su šia diena. Va, čia meditacijai tikrai daug vietos: kaip prieš 50 metų, taip ir šiandien smaugia ir stabdo mus tie patys apinasrai. Štai tik paskaitykime tai, ką Kudirka rašė 1898 m. "Varpo" Nr. 5, ir palyginkime su tais faktais, kuriuos turime savo aplinkoje, kurie niekaip negali pasiekti net laikraščių puslapių. Tokių faktų (tokių ir kitokių) kiekvienas mes turime, jie nuodija mus, barsto mus, ir kartais ima pavydas, kad Kudirka buvo laimingesnis, nes anuomet niekas dar nemokėjo taip plačiai naudotis nešvaria insinuacijų praktika, kaip tūli šių dienų škaplieriniai, kai iškeliami jų darbai.

Kudirka daug kartų kalbėjo apie lietuviškąją spaudą, apie jos lygį, apie tiesius ir kreivus jos kelius, apie jos bendradarbius. Taip pat tai ir šių dienų klausimai, kad ir retai tekeliami, tik, žinoma, šiandien mes esame žymiai geresnėje padėtyje: ak,

darytomis langinėmis (!), "šilkiname vienuos šlamėjime"... Čia cituoju tai, kas vaizduoja susikaupimo, kančios ir galbūt "metafizinę" atmosferą.

Jeigu mane kas, kaip lietuvišką žmogų, verstų "apsispręsti" ir "pasirinkti", — dabartinėmis aplinkybėmis turbūt pasirinkčiau šaukiantį tautą Bernardą Brazdionį arba Jono Aisčio Partizano Sermenis. Bet mano šoks ar toks pasirinkimas niekam neturi svarbos, tačiau koks yra lietuvis kūrėjo atsiliepimas į Tėvynės likimą, — turėtų būti visų mūsų rūpestis.

didžioji dalis mūsų laikraštininkų paliko Lietuvą ir yra Vakaruose, net tokių, kurie namie iš to duoną valgė. O laikraščius padėtis, nors jų ir daugiau yra, negu Kudirkos laikais, vargu geresnė, nors anuomet profesionalų laikraštininkų visiškai neturėjome, o kas rašė, tai darė šitai atitrūkęs taip pat nuo tiesioginio darbo, vadinas, atliekamu nuo tiesioginių pareigų laiku.

Kitas dalykas, kuris bus įdomus šio tomo skaitytojui mediatūrai, tai ano meto gyvenimas Lietuvoje. Kudirka, pastoviai kas mėnuo rašydamas laikraščius, stengėsi sugaudyti pačius gyviausius reikalus. Todėl mes iš jo straipsnių sužinome, kokių bėdų būta laivininkystės Nemuno reikaluose, kokių kelių, kokių davatų, kokių kunigų, kaip dažomi margučiai ir kaip jie anksčiau buvo dažyti, kaip lietuvių persekiojo rusai ir patys lietuvių, kaip žiūrėta į mišias šeimas sudarančius lietuvių inteligentus (prasčiokams savo krašte toks klausimas nekildavo) ir kaip rūpinamasi prapūsti lietuvių ir t.t.

Bemedituojančiam man kilo mintis ir dėl mūsų literatūros. Ana, vienam novelės konkursui buvo pakištas pagedavimas: parašykite iš ano laikotarpio, prieš 50 metų, jei galite. Kaip parašys, jei nėra medžiagos! Tokia ten bus ir novelė, jei jos fonas, aplinka iš lubų išsunkta. O dabar, štai, medžiagos ne tik novelėi, bet ir didžiuliam romanui, jei ką sudomintų ta pusamžio senumo praeitis, kai ūkininkas negalėjo patekti su savo gaminiiais į žemės ūkio parodą, kai pakiamiais vaikščiojo netikrieji kražininkai, kai Nemune sustodavo visai nakčiai keleiviniai garlaiviai, kai ūkininkai vaikus siųsdavo mokyti bitininkystės, kai Sudargo mokytojas Jurgis Sabas skundė žandarus, kad šie žmonių nekrato, ir pats ėmėsi žandaro pareigų. Baisiai įdomios yra medžiagos, paremtos daugybe faktų! Šiai dienai, žinoma, visą pagrindą meditacijai ir sudaro ta gausybė faktų.

Prisipažinsiu, jei būčiau rašytojas, tai, tikriausia šėščiau, dar kartą ir kitą skaityčiau Kudirkos "Tėvynės Varpus" ir bandyčiau parašyti didelį romaną apie ano meto kovą tarp nykumos ir pažangos, kovą už tiesą ir šviesą, už lietuviškąją samonę. Tikiuos, kad už tokią knygą sulaučiau net didžiausią mūsų literatūrinę premiją.

Žinia, pats gi Kudirka rašė satyras, tame pat tome išspausdintas. Skaitytojams, net ir be literatūros tyrinėtojo pagalbos, atidžiai permeditavęs visa tomą, turės progos įsitikinti, kaip tas ano meto gyvasis gyvenimas bus veikęs didžio publicisto grožinę kūrybą ir kur jo straipsniuose keliameji dalykai aidai taip pat ir satyroje.

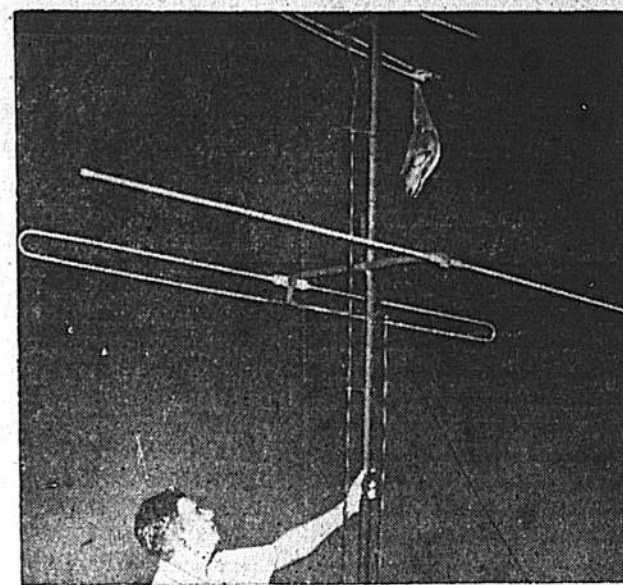
Knyga didelė, pareikalavusi daug išlaidų ir rizikos, bet tikėkimės, kad ypač inteligentų lietuviui bus net nepatogu neturėti savo lentynoje šio Kudirkos raštų tomo, skirtą tautinei meditacijai ir šitam reikalui duodančio labai daug medžiagos.

KAS

UŽSISAKE

DIRVA —

TAS NESIGAILEJO!

Elektros ir telefono laidai, radio ir televizijos antenos, daug patarnauja žmogui ir atneša daug malonumų. Bet tik ne paukščiams... Jų tūkstančiai žūsta nuo šių įrengimų. Štai ir čia — laukinės žąsies mirtis televizijos antenoje.

Ruošiasi išleisti

Vienas pirmųjų naujų TER-ROS leidinių, kaip girdėti iš leidyklos, yra Dr. V. Sruogienės "Lietuvos istorija", skirta mokymui ir savo krašto praeitimį besidomintiems tautiečiams. Knyga pasirodys dar rugsėjo mėnesį.

Kitas veikalas bus Vinco Krėvės "Rytų pasakos", viena iš įdomiausių V. Krėvės knygų, skaitytojui atskleidžianti nepaprastus Rytų mitologijos lobius ir išmintį, žavingą jaunimui, bet ypač suaugusiems, geros lietuviškos knygos pasiilgusiems skaitytojams. Knyga atiduodama spaudai ir pasirodys vėliau spalio pradžioje.

M. Gogolio "Mirusios sielos" jau atspausdintos ir atiduotos ryšyklon. Šis veikalas priklauso pačių geriausiųjų senosios rusų literatūros veikalų grupei.

Spaudai ruošiamas Balio Sruogos istorinis veikalas "Milžino paunksmė". Kaip žinome, tai

vienas Balio Sruogos kūrybos viršūnės veikalų, liečiantis senąją Lietuvą, Vytauto Didžiojo viešpatavimo pabaigą. Šis veikalas yra didelės literatūrinės vertės, bet kartu tai vienas ne daugelio mūsų veikalų, nuostabių vaizdingumu ir tikrumu atstatantis vieną iš mūsų įdomios praeities laikotarpių. Knyga išspausdins dar prieš Kalėdas.

Taip pat leidykla dar prieš Kalėdas nusistatė išleisti Liudo Dovydeno apysaką jaunimui "Naktys po Grigo Ratais". Knygą iliustravo dail. V. Ignatavičius. Lygiai kaip to paties autoriaus kadais parašyta "Keliu nė į pievas", taip ir ši knyga yra vienas įdomiausių originalių vaikų literatūros pavyzdžių.

Taip pat eilės laukia ir du pasakų rinkiniai jaunuomenei: "Sidabrinis lietus" ir "Verkių pauksmė". Kaip žinome, tai

Be prepared for THE UNEXPECTED...

...with an **ELECTRIC FOOD FREEZER**

Rūpinimasis "turėti užtektinai" yra tuoj pašalinimas, kai jūs turite ELEKTRINĮ MAISTO Saldytuvą. Vietoj netikrumo jūs paduodate netikėtiems svečiams netikėtą malonumą... ir kodėl ne, kai jūs tikrai sutaupot pinigų patarnaudami geriausiai!

Švieži vaisiai ir daržovės, puikiausios rūšies mėsa yra perkami geriausiam stovyje, už mažiausią kainą, ir įšaldomi naudoti kelius mėnesius vėliau. Sutaupant kelių metų ir maisto kainą, laiką ir darbą tuoj sumažinsit išlaidas ir užmokėsit už modernų Maisto Saldytuvą.

Todėl patarnaukite savo šeimai ir svečiams duodami valgių, tinkantį karaliui, su mažiau darbo, mažiau rūpesčių. Naudokitės metine ekonomija su ELEKTRINIU MAISTO Saldytuvu. Jis veikia už centus per dieną.

The Illuminating Company
ALWAYS AT YOUR SERVICE IN THE BEST LOCATION IN THE NATION

"TEN O'CLOCK TUNES" ALL HIT TUNES ALL TOP STARS
Mornings at 10—WICA and WGAR • Monday through Friday

Naujos imigracijos galimybės

Ką reikia žinoti ir tuoj atlikti

Rugpjūčio 13 d. New Yorke, Rooseveltto viešbutyje, įvyko svarbi American Committee on Special Migration ir National Catholic Resettlement Council bendra konferencija, kurioje dalyvavo apie 60 įvairių organizacijų atstovų. BALFą atstovavo pats pirmininkas Kan. J. B. Končius ir reikalų vedėjas P. Minckūnas.

Konferencijos uždavinys buvo išnagrinėti naują imigracijos įstatymą — Public Law 203, vadinamą "Refugee Relief Act of 1953" ir aptarti būdus ir priemones praktiškai jį vykdyti.

Buvęs DP komisijos komisierius Mr. E. O'Connor papunkčiui išanalizavo priimtą įstatymą, ypatingai atkreipdamas dėmesį į tuos įstatymo paragrafus, kurie visiškai skiriasi nuo ankstesnio DP biliaus. Pats faktas, kad Kongresas priėmė šį įstatymą, yra labai svarbus reiškinys, nes daugelį metų jis suteikia naujų galimybių patekti į Jungtines Amerikos Valstybes. Ypač šis įstatymas svarbus lietuviams, kurių kvota tiek maža, kad kai kuriems lietuviams tremtiniais, užsiregistravusiems Amerikos konsulatuose vyktyti į Ameriką, eilė gauti vizą būtų atėjusi po 50 ir daugiau metų.

Šis įstatymas pavyko laimėti tikrai po 1½ metų intensyvių pastangų ir įrodinėjimų, kad jis būtina reikalingas. BALF vadovybė nuo pat pradžių šioje kovoje aktingai dalyvavo, asmeniškai ir raštu kontaktuodama senatorius ir kongresmanus, duodama parodymus senato ir rūmų juridinės komisijose, savo memorandumais, laiškais, telegramomis prašydama Kongresą šį įstatymą priimti, ir ypač visą laiką budėjo, kad įstatymą nepatektų kai kurių senatorių ir kongresmanų siūloma data, kad įstatymas apimtų tik tai po 1945 m. gegužės 8 dienos pasprukusius iš už anapus geležinės uždangos pabėgėlius. Įstatymas lietuvių tremtinių atžvalgų yra palankus ir duoda galimybių buvusiems DP Europoje, o taip pat vėliau atbėgusiems iš už geležinės uždangos lietuviams, kurie negalėjo naudotis DP įstatymu, lygiai vokiečių kilmės pabėgėliams gimusiems Lietuvoje (vadinamiesiems repatrijantams) pagreitinti atvykti į Ameriką, jei jie atitinka Bendro Imigracijos įstatymo sąlygoms ir reikalavimams.

Smulki įstatymo vykdymo procedūra paaiškės po kelių savaitių, kai bus išleistas įstatymui vykdyti taisyklės. Įstatymą vykdys Valstybės Departamento "Bureau of Security and Consular Affairs" administratorius, kuriuo yra Mr. Scott McLeod, ir Amerikos konsulai.

Šiandien į BALFą įstaiga daug kas kreipiasi: prašydami smulkių paaiškinimų ir blankų darbo ir buto garantijoms. Nors įvairios detalės paaiškės tik paskelbus įstatymui vykdyti taisykles, tačiau dabar galima nurodyti svarbesnius įstatymo bruožus ir kas jau dabar atliktina, kad lietuvių pilniausiai išnaudotų įstatymo teikiamus galimus.

1) Prezidentas pasirašė įstatymą 1953 m. rugpjūčio 7 d. ir pagal jį konsulai galės pradėti duoti vizas 1953 m. gruodžio 7 d. Įstatymas galios iki 1956 metų gruodžio 31 d.

2) Įstatymas leidžia duoti pabėgėliams, našlaičiams iki 10 metų amžiaus ir kai kurių tautybių giminėms 214,000 nekvočių vizų, vadinasi, šios vizos nebus įskaitytos kvotų sąskaiton, kaip kad buvo pagal DP įstatymą.

3) Įstatymas apima pabėgė-

lius, kurie randasi Vakarų Vokietijoje ir vakarinėje Berlyno dalyje, Austrijoje, Prancūzijoje, Portugalijoje, Norvegijoje, Belgijoje, Olandijoje, Liuksemburge, Danijoje, Italijoje, Graikijoje, Turkijoje, Švedijoje, Irane, Triesto Laisvoje Teritorijoje ir Tolimosiose Rytuose.

Nuo įstatymo vėlyvesnės interpretacijos paaiškės, ar pabėgėliai Anglijoje galės šiuo įstatymu naudotis.

Pabėgėliai galės gauti vizas tikrai tuo atveju, jei vizos išdavimo metu jie rasis augščiausiu išvardintose šalyse.

Vokiečių pabėgėliai (German expellees), kurių grupė įeina taip vadinami repatrijantai, galės gauti vizas tikrai tuo atveju, jei jie dar randasi Vakarų Vokietijoje, vakarinėje Berlyno dalyje ir Austrijoje.

4) Vizos įstatymu yra taip paskirtos:

a) Vokiečių pabėgėliams (German expellees) — 55,000;

b) Pabėgėliams esantiems Vakarų Vokietijoje, Berlyno vakarinėje dalyje ir Austrijoje — 35,000;

c) Pabėgėliams, esantiems Europos kontinento NATO kraštuose, švedijoje ir Irane 10,000;

d) Buvusiems Lenkijos Armijos kariams Anglijoje 2,000;

e) Našlaičiams iki 10 metų amžiaus — 4,000;

f) Laikini atvykusiems į JAV ir norintiems likti pagal šį įstatymą Amerikoje — 5,000;

g) Italų pabėgėliams Italijoje — 45,000;

h) Italų giminėms — 15,000;

i) Graikų pabėgėliams Graikijoje — 15,000;

j) Graikų giminėms — 2,000;

k) Olandų pabėgėliams — 15,000;

l) Olandų giminėms — 2,000;

m) Tolumų Rytų pabėgėliams (ne azijaty kilmės) — 2,000;

n) Tolumų Rytų pabėgėliams (azijaty kilmės) — 3,000;

o) Kiniečiams pabėgėliams — 2,000;

p) Arabų pabėgėliams 2,000.

Atrodo, kad lietuvių tremtiniai galės gauti vizą iš kontingentų išskaičiuotų nuo "a" iki "f" imtinai.

5) Kiekvienas pabėgėlis, kuris norės pasinaudoti šiuo įstatymu, turės gauti iš Amerikos piliečio ar piliečių darbo ir buto garantiją ir užtikrinimą, kad jis netaps visuomenei našta.

Garantijoje reikės tiksliai nurodyti darbovietės adresą, darbo rūšį ir sąlygas, o taip pat buto adresą ir rūšį.

Garantijų forma netrukus Administratoriaus įstaigos bus nustatyta ir BALFo įstaiga, visiems suinteresuotiems asmenims, kurie yra atsiuntę ar atsiųs savo adresus, pasistengs tas formas su paaiškinimais kuo greičiausiai išsiųstinėti, kai tik jos bus paruoštos ir atspausdintos.

6) Įstatymas paveda Valstybės Sekretoriui tartis su kitų valstybių vyriausybėmis ir Intergovernmental Committee for European Migration dėl jūros kelionės finansavimo.

7) Vidaus kelionė iš uosto iki paskirimo vietos turės apmokėti kvietėjai arba pats pabėgėlis, arba, jiems negalint, Amerikos vyriausybė suteiks per šalpos organizacijas paskiplas iš 3% reikės grąžinti ne vėliau kaip 1963 m. birželio 30 d.

8) Duodant vizas, pirmenybė bus duota:

a) asmenims, kurių patarnavimai ar sugebėjimai reikalingi Amerikoje ir toje srityje jie dirbs,

b) Amerikos piliečių tėvams,

c) legaliai atvykusių svetimų šalių žmonoms ar vyrams, nevdušiams ir dar neturintiems 21

metų amžiaus vaikams, posūniam ir podukroms ir įsūnytiems iki 1953 m. liepos 1 d. vaikams,

d) Amerikos piliečių broliams, seserims, sūnams ir dukroms.

Įstatymas įskaito nurodo, kad jokių pirmumų nebus duota buvusiems DP, kurių bylos buvo jau vestos pagal DP įstatymą. Vadinasi, jie turės gauti iš naujo darbo ir buto garantijas.

9) Įstatymas reikalauja, kad a) kiekvienas vykstant į JAV, turėtų galiojantį pasą, keliavimo dokumentą ar kitokį asmens tapatybės liudijimą, ir

b) gautų iš dabar gyvenamo krašto valdžios raštišką pažymėjimą, jog deportacijos atveju toji valstybė priims jį atgal (certificate of readmission).

10) Kaip ir pagal ankstesnį DP įstatymą, atitinkamos JAV agentūros turės prarasti tyrinėjimą apie kiekvieną kandidatą ir surašyti mažiausiai paskutinių dviejų metų smulkia jo asmens istoriją.

KAS KONKREČIAI DABAR DARYTINA?

Kaip jau minėta, smulki procedūra paaiškės tik paskelbus įstatymui vykdyti taisyklės. Paruošiamieji darbai jau atliekami. Šios savaitės pabaigoje organizacijų atstovai Vašingtone tarsis su Administratoriumi įvairiais procesualiniais klausimais.

Šiuo metu yra labai svarbu, kad kiekvienas pabėgėlis, kuris norės vykti į Ameriką, skubiau išsiregistruotų Amerikos konsulate, jei ligi šiol nėra to padaręs. BALF įgaliotiniams Europoje atitinkamas instrukcijas ir tas jau vykdoma.

Kol kas dar darbo ir buto garantijų blankai (formos) nėra išleisti. BALFas, norėdamas suinteresuotus asmenis kuo greičiausiai jais aprūpinti, kai tik bus išleisti, prašo suinteresuotus asmenis, jeigu ligi šiol nėra to padarę, pranešti savo adresą BALFo įstaigai:

United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., 105 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Kai tik Administratoriaus įstaiga išleis blankus, BALFo įstaiga skubiausiai juos išsiųstinės.

Taciau ne visi likę tremtiniai turi giminį ar pažįstamą, kurie galės sudaryti ar parūpinti garantijas. Europoje BALFo įstaigos baigia registruoti tokius asmenis ir netrukus apeliuosime į visuomenę juos aprūpinti garantijomis. Kas galėtų sudaryti garantiją arba tarpininkauti surandant kvietėją, malonėkite taip pat BALFo įstaigai pranešti savo adresą. Tiems asmenims BALFo įstaiga patiks pasirinktinų asmenų sąrašus.

Pagal ankstesnį DP bilį atvyko apie 30,000 lietuvių. Visi jie įsikūrė, susirado darbus ir butus ir nesudaro kvietėjams jokios problemos. Padėkime likusiems sveikiems ir dar galintiems emigruoti lietuviams atvykti į Ameriką. BALF

IŠTIKUS GAISRO NELAIMEI

Kada jūsų namai arba ra kanda! tapo sunaikinti arba sugadinti ugnies, kreipkitės į P. J. KERSIS, dėl apkaivimo, ko visada reikalauja apdraudos kompanijos pirm, ne-gu išmoka už nuostolius.

P. J. KERSIS
609 Society for Saving Bld.
Telef.: Main 1-1773.
Rezidencija: PENINSULA 2521

Marijos Sims eilėraščiai

PAMESTAS PERLAS

Išklūpinėjau vingiuojančius takus
Ir pievas ir pagirus žalius: —
Jieskiojav tavęs iki sutemos juodos —
Tu mano brangus, perle, baltas!

Išskirčiau galvas dobilių ir dobilių,
Išgloščiau kiekvieną žiedą atskirai —
Ir dabar verkiu, kad taip toli nuejusi,
O tavęs jau niekur, kur galėjai žūt?...

Kur pamečiau tave, brangusis perle?!
Kada tokia neatsargi galėjau būt?!
Ar jūroje plačioj, ar okeano gėlmėse,
Kur, perle baltas, kur galėjai žūt?...

Kas rado tave blizgantį ir žavų,
Keno ranka pakėlė prie savęs,
Koki veidai spindėjimą įgavo,
Kuri krūtinė linksta nuo tavęs?!

O buvai mano, mano visados: —
Toks artimas, toks lengvas, toks mylėtas!...
Ir tu puošei ir tu žėrėjai ant manos krūtinės,
Kaip asaros... kaip asaros išlietos...

Ilgai, o dar ilgai tavęs jieskiosiu!
Mano širdis vaitojus nesustos! —
Ar klonyje, ar augštam kalne tave rasiau?
Ar glaudžiamą — globojamą kitos?!

KAS PASITIKS

Kas pasitiks, kai aš sugrįšiu,
Kas prie namų išties rankas?!
Gal tik pliki laukai nutysę,
Vien liūdesį ir skausmą aus.

Ar prakalbės — "Sveika dukrele!"
Miela motulė pro verksmus,
Ar tiktai dulkės šale kelio,
Kaip pilkas šydas užsitrauks!

O, aš sugrįšiu!... Ak, sugrįšiu!...
Viltis jau maną išbujojo; —
Savo šalies garbingą ryšį,
Kaip savo dalią nešiu jai.

OBELŲ ŽIEDUOSE

Skrenda mano mintys,
O aš jas vėjuosiu:
Čia va pasislėpsiu,
Obelių žieduose.

Tas išdykęs vėjas,
Draino mano plaukus,
Nežinau kur bėgsiu,
Tavęs nesusiaukus...

Savąją dalelę,
Medžiams išdainuosiu: —
Šakas glamonesiu,
Žiedus išbučiuosiu...

O jai tu ateisi,
Pati pražydėsiu,
Obelių žieduose: —
Sautelė spindėsiu...

Pasirašė sau atestatą...

Clevelando "Ateities" Klubu, Valdyba atsiuntė "Dirvą" ir jau paskelbė "Drauge" tokį pareiškimą:

"Ryšium su "Dirvos" laikraščiu (Dirva, š. m. Nr. 31) p. P. Stravinskio užpuolimu pareiškiam:

1. Diskusijos kultūriniais, pasaulėžiūriniais ar visuomeniniais klausimais spaudoje yra teigiamas reiškinys, nes tuo atveju akivaizdžiau išryškėja tiesa, žinoma, jei oponentai išsitenka etikos ir džentelmeniškumo ribose.

2. "Dirva" naudoja nusikalstamąjį metodą, t. y. niekinimą, dergimą oponento asmens ir, taip pat būdinga, kad neberasdamas protingo atsakymo į diskusijose iškeltus argumentus, griebiasi kvailinti asmenį, kad jo argumentai taptų beverčiais. Tas metodas įvyja neabejotino nusikalstamumo pobūdį, ypač tuo atveju, kai moralinis teroras nukreipiamas į šeimą ir į gimines. Oponento dergimas bei niekinimas ir spaudos cenzūra iš tikrųjų, užjaupti oponentui burną, pirmuoju atveju moralinėmis priemonėmis, antruoju — policinėmis. Mūsų sąlygomis minėtas metodas yra spaudos cenzūros pakaitalas, taigi toks pat nusikalstamas kaip ir pati cenzūra laisvam spaudos žodžiui.

3. "Dirvos" klausimas "Kada gi ateitininkai ir kitos katalikiškos organizacijos atsiribos nuo P. Stravinskio?" yra didelis įžulumas bei collegos Stravinskio ir mūsų įžeidimas ypač todėl, kad "Dirva" bando savo nemėgiama oponentą (P. Str.) prilyginti iš savo organizacijos pašalinamam asmeniui, kurio metodus (bent asmens dergimo prasme) pati prieš P. Stravinską naudoja.

Mes vertiname c. Stravinskio rūpestingumą ir pastangas atkreipti visuomenės dėmesį į tuos dalykus, pro kuriuos tytom pra-eiti negalima. Aplamai, šia pro-ga norime pabrėžti, kad mes džiaugiamės asmens individualumu, jo individualiu reiškimu įvairiose visuomeninio bei kultūrinio gyvenimo srityse, nes individualumas, didele dalimi, yra ir kūrybingumo laidas.

Clevelando "Ateities" Klubu Valdyba"

Taškas... Skaitytajai, kuriems buvo kantrybės sekti P. Stravinskio rašinius "Drauge", puikiai žino, kokiame apgailėtam ir kartais net užuojautos besisaukiančiame lygryje yra atsidūrusi jo publicistika. Šiuo pareiškimu Clevelando "Ateities" Klubu Valdyba savanoriškai nusileido į tą patį lygį ir tuo pačiu pasirašė sau atestatą, kurio jai tikriausiai niekas nepavydės.

"Dirvos" santykiai su P. Stravinsku savo laiku buvo gana geri. Vėliau P. Stravinską emė polemizuoti vartodamas neįtikimiausias insinuijas lygiai ir lygiai prieš asmenis, lygiai ir prieš "Dirvą" bei visus, kas tik turi kokio nors ryšio su tauti-

ninkų vardu. Pagonys, naciai, rasistai, šovinstai, hitlerio idėjų kontrabandininkai į Ameriką, priverčiamųjų darbų stovyklų organizatoriai, komunistų auklėtiniai, barbarai — tai tik dalis tų insinuijų, kurias P. Stravinską savo rašiniuose, plačiausiai įrodinėdamas, yra pabėręs prieš kelis "Dirvos" straipsnių autorius, drauge visa tai pabrėžtinai lipdydamas ir "Dirvai" bei tautininkams u r m u.

Kurį laiką "Dirvoje" buvo diskutuojamos P. Stravinskio pareiškiamos mintys ir, be abejo, buvo nurodoma, kas jo teigimuose yra tik nesuprantamos pagiežos sukeltos insinuijos. Bet juo toliau, juo labiau P. Stravinską emė netekti pusiausvyros ir nebesuvaldė nervų. Kada jis pabėrė prieš vieną "Dirvos" bendradarbį išties sterblę iš visokio džentelmeniškumo ribų išėinančių insinuijų, neužmiršdamas, žinoma, jų prikergti ir "Dirvai" su visais tautininkais, — nenuostabu, kad turėjo būti padaryta išvada, jog su tuo oponentu nebeįmanoma kalbėti taip, kaip kalbama su sveikai mąstančiu asmeniu, ir lieka tik patarti jam įsigyti dantų šepetuką burnai išsivalyti...

P. Stravinskio ypač pamėgtas metodas — vieno asmens nuomonę ar net išsitarimą išpūstai prikergti visai grupei ir paskui, ją saviškai interpretuojant, neva atsikirsti prieš tą grupę insinuijomis, — satyrinio turinio "Dirvos" skyriuje buvo apibūdintas tokiu posakiu:

"Tuo pačiu keliu eidami, P. Stravinskio oponentai turės imti polemizuoti ne tik su juo, bet ir su ponu Stravinskine, p-le Stravinskaite ir visa jo gimine".

Du ar tris kartus po to P. Stravinską per "Draugą" saukė, kad "Dirva"... terorizuoja jo šeimą! Dabar štai šiame pareiškimе jis (atrodo, kad jis, nes pareiškimas suredukuotas labai jau tais pačiais žodžiais, kaip ir P. Stravinskio rašiniai) tą naują insinuiją išpūtė net iki... policinių priemonių!

Tad yra aišku, kad šis pareiškimas yra v a i s i u s P. Stravinskio desperatiškų pastangų kaip nors sustiprinti paties rankomis gerokai apgrautą savo asmeninį prestižą. Tačiau "Ateities" Klubu Valdyba, šį pareiškimą pasirašydama, vargu bus tą prestižą pakėlus. Priešingai, tuo ji pati nusileido, galbūt ir visą klubą gerokai ta linkme patraukdama, iki suinteresuotojo asmens pašlijusio prestižo. Individualumu visuomeniniame gyvenime džiaugtis galima, bet, deja, ne kiekvienu.

DIRVĄ UZSISAKYTI

galima ir šiandien, nėra reikalo laukti nei metų, nei mėnesio pabaigos!

Shore Enough

CEDAR POINT
ON LAKE ERIE

Fun Under The Sun!
Fun and relaxation for the entire family • Fishing, moonlight cruises, boating, swimming, tennis, picnics, free movies, free dancing, entertainment, new midway attractions • Good food at popular prices • Sunday service for all families • Season extends through Labor Day

Hotel Breakers
Reservations Now
Cleveland Office
SU 1-7280

U.S. HIGHWAY 6, six miles east of Sandusky

Finest BATHING BEACH
in the World

Redakatoriaus žodis

PERDAUG ORGANIZACIJŲ

Redakcija yra gavusi keletą laiškų, kuriuose skundžiamasi, kad lietuviai turi per daug prieštę organizacijų, ir dažniais atvejais, tos organizacijos savuose užsiimuose turi visiškai tuos pačius uždavinius. "Negana to, organizacijų steigimas eina toliau, atseit, pradėjome taip smulkintis, kad greit sulauksim laiko, kad kiekvienas galėsime būti bei jau ne pirmininku, tai tikrai valdybos nariu" — rašo skaitytojas J. K. iš Philadelphia.

Gal taip, kaip rašo minėtas mūsų skaitytojas ir neatsitiks, bet tokiu tempu steigdami naujas organizacijas, tikrai susmulksime ir tarp tų organizacijų prapulsime. Prapulsime ta prasme, kad į daugumą iš jų numosime ranka ir jomis visiškai nesidomėsime.

Ir tokie reiškiniai yra ne vienoje ar kelyje lietuvių kolonijose, bet be jokios išimties visose. Štai ir Clevelande, kada buvo organizuojama Bendruomenės apylinkė, buvo manoma, kad jau tikrai nebereiks eiles organizacijų, kurias ji gali pavaduoti Bendruomenės apylinkė, matyt, to siekdama, įsteigė įvairių sekcijų: ekonominę, kultūrinę, socialinę. Ir visos tos sekcijos gyvos. Bet lygiai dar gyvos ir anksčiau įsteigusios organizacijos. Ir taip organizacijom gaušėm, kiekvieną savaitę esam kviečiame mažiausiai į du ar tris susirinkimus, kviečiami į jų parengimus, kviečiami mokėti nario mokesčius, duoti aukas... "ir esant tokiai organizacijai gausybę, rankose laikydami penkių pakvietimus, niekur nebėsim" — rašo skaitytojas S. V. iš Bostono.

Neseniai skaitėme Dirvoje V. Rastenio rašinį apie perdidelį partijų skaičių ir kaip galima tikėtis jų sumažėjimo. Beveik panašiai yra ir su organizacijomis. Niekas niekam negali įsakytį jas sustabdyti. Jei yra keli entuziastai, jei jie dar sulaukia kelių pasekėjų, o jei dar yra ambicingų nuolat būti valdyboje ir prieš kitus puošti šokių tokiu titulu, organizacijų visad bus daug ir nė viena nenorės pas "graborių" registruotis. Visi juk teigia, kad jų tvarkomos organizacijos yra pačios svarbiausios, tik patį naudingiausį darbą atlieka, daugiausia kitiems naudos duoda. Net ir pačius parengimus surengia ir meniškiau už kitus iš lankytojo pinigų paima... Žinoma, taip galvojančios organizacijos skaičius niekad nemažės, gi esančios, nors ir per daug susmulkėjusios ir lygiagrečių darbų dirbdamos, niekad nenorės jungtis į didesnes, pajėgiasnes.

Šia proga norisi prisiminti ir apie kiek skirtingą mūsų organizacijų rūšį — taip vadinamas apdraudus organizacijas: SLA ir LRKSA. Tos organizacijos yra įsikūrusios, arba teisingiau pasakius iš vienos ir dvi išsikūrusios, ne pagrindiniais apdraudus klausimais, bet šalutiniais, tais laikais madnais pasaulėžiūros ginčais. Dažnai pavartau tų organizacijų leidžiamus, teisingiau pasakius už apdraudus pinigų spausdinamus laikraščius "Tėvynę" ir "Garsą". Dažnam numerį rasi propagandinių pranešimų, kad tos organizacijos pačios stipriausios ir pačios pajėgiausios. Žinoma, gal taip ir reikia rašyti, norint daugiau pritraukti narių ir organizacijos gyvenimą pratęsti, bet tikrosios

Lietuviškos burės Ontario vandenyse

Prieš 26 metus mūsų Jūrų skautai Klaipėdoje pakėlė bures pirmajai kelionei Baltija į užsienį. Po to pirmojo ir sekmingo bandomo per eilę Nepriklausomos Lietuvos gyvenimo metų jie padarė daug plaukiojimų ir kaimyninius kraštus. Prieš okupacijos bei tremties buvo sutrukdžiusi tokias keliones. Bet štai išeivijoje mūsų jūrų skautai vėl atrado uostus, iš kurių ir vėl burioja laisvųjų vandenų platybėmis.

S. m. liepos 30 d. Toronto jūrų skautai pakėlė savo jachtos "Nidos" bures ir per Ontario ežerą atburiojo į Rochesterį, N. Y., JAV. Buriavo penkiese. Vėjas pasitaikė gana palankus, protarpais net stiprus. Po paros įdomaus ir smagus buriavimo jie pasiekė Rochesterio uostą. Čia užėjo sutikimu rūpinosi skautų draugininkė vyresn. skiltin. D. Podelytė ir skautų vadovas sk. vytytis skiltin. St. Ilgūnas. Daug padėjo vietos skautų-čių tėvai bei skautai-tės. "Nidos" įgula jiems tariu nuoširdų jūreivišką dėkui už tokį puikų priėmimą.

Atplaukę svečiai dalyvavo iškilmingoje Rochesterio skautų-čių seirgoje. Jos metu oficialiai buvo įkurtas lietuvių jūrų skautų vienetas — valtis Rochesterioje. Lauktina, kad rochesteriečių valtis išaugtų į šaunų ir stiprų jūrų skautų vienetą ir kada atplauktų viešnagėn pas torontiškių jūrų skautus. Sveikta buvo užbaigta nuotaikingu lauzu.

Kita dien, sekmadienį, skautai dalyvavo pamaldose. Vėliau skautės juos pavaišino kukliame pobūvyje. Kad kiek rochesteriškos skautės būtų visai sužavėję svečius ir "Nida" būtų likusi be įgulos... Deja, atėjo laikas grįžti ir "Nidos" burės pakilo kelionei atgal. Iš viso nuplaukta apie 220 jūrmilių (arti 400 km.). Ant vandens išbūta 50 valandų.

Plaukimui vadovavo L. S. B. Jūrų Skautų Sk. Vedėjas jūrų sktn. Br. Stundžia. Jį pavadavo Toronto vaidotėnų laivo vadas vyr. valtn. G. Kačanauskas. Įgula sudarė — vairin. M. Slapšys, vairin. V. Valaitis ir jūr. sktn. kand. V. Mašalas.

Tai buvo pirmą didelę mūsų jūrų skautų vandens kelionę išeivijoje. Tekelia ir toliau jie savo bures drąsiems žygiams laisvuose vandenyse. Tuo pačiu jie ruošiasi Laisvos Lietuvos jūrninkystei.

padėties tuo negi galima paslėpti. Štai jau ir pačio "Tėvynė" Dr. A. Montvidas, labai blaiviai žiūrėdamas į ateitį, iškėlė SLA organizacijos pajauninimo reikalą, nes organizacija labai greitai žingsniu sensta, net 4671 narys, iš esamų 13287, jau turi virš 60 metų amžiaus. Nemanau, kad geresnė padėtyje yra ir LRKSA.

Jei ne dabartinė tremtinių banga, tikri būkim, jau daugelio organizacijų, laikraščių ir kitų lietuviškos ramsčių, kaip čia madoj sakyti, nebūtų. Pats gyvenimas būtų privertęs ir tokius susivienijimus, kurie čia tik ką paminėti, įsiskoti kėlo atgal ir susijungti ir savo egzistenciją dar keliolikai metų pratęsti. Bet toji tremtinių banga nėra ilgamečiai vaistai. Todėl pats laikas ir toms organizacijoms rimtai pagalvoti, kad sauleleidis ateis greičiau, negu vadovai tikisi, jei nebus įsiekoma kelių į vieną lietuvių apdraudus organizaciją ir nebus darbuo pakla rašyti, norint daugiau pritraukti narių ir organizacijos gyvenimą pratęsti, bet tikrosios

SKAUTAI DŽIAUGIASI IR SVEIKINA

Iš Toronto mus pasiekė maloni žinia — L.S.B. Vadijos Spaudos ir Informacijos Skyriaus Vedėjui sktn. Č. Senkevičiui ir jo mieliai žmonei garsi "skiltininkas" atnešė gražią dukrelę. Lietuviai skautai-tės kartu su jaunaisiais tėvais džiaugiasi jų šeimos laime ir širdingai juos sveikina.

PAS BOSTONO LAPINUS

Sugrįžę iš Niagaros Jubiliejinės Stovyklos Bostono Lapinai ir toliau energingai dirba vyčiama darba. Štai jie neseniai išsiuntė siuntinį lietuviams skautams Vokietijoje su rūbais ir kitomis gėrybėmis.

"Senųjų Lapinų" sk. vyčių būrelis vadas vyresn. skiltin. A. Banevičius yra pakviestas vesti JAV Rajono Atlanto pakraščio srities skautų vyčių reikalus. Jį srities vyčiai gali pasiekti jį adresu: 257 "E" St., So. Boston 27, Mass.

Lapinai Bostono Vietininkijos stovykloje — Camp Child (rugpjūčio 28 — rugsėjo 6 d.) kelias dienas skirs vyčių reikalams. Kviečia atvykti ir kaimyninių vietovių skautus vyčius. Šiame sąskrydyje dalyvauja L.S.S. Pirmios Pirmininkas vyresn. sktn. dr. V. Čepas ir Atlanto srities Vadeiça pasktn. T. Naginonis.

Lapinai reikią padėką savo rėmėjams, kurie parėmė aukomis Bostono sk. vyčių bei kandidatų veiklą. Aukojų: L. S. Ramovės Bostono Skyrius — \$10; po \$5 aukojų — J. P. Tuinila, Dr. Pašakarnis, sktn. prof. I. Končis, inž. Br. Veitas, inž. R. Veitas ir po \$2 aukojų — rašytojas F. Kirša ir p. V. Vakauzas. Ačiū jums, mielieji bičiuliai!

— SKS —

JUK NIEKUR NĖRA

tikrai nėra visoje Amerikoje tokiu pasirinkimo prekių pav.: lietuviškų meno kūrinių, tautinių drabužių, rankdarbių — takelių, kaklaraiščių, paduškelių. Medžio dirbiniai-kryžiai, vargo mokykla. Odos dirbiniai su Kūno, Vilniaus vaizdais. Piniginės, albumai. Gintaro apyrankės, karoliai broškutės ir kt. Iš Europos atgabentos šios prekės:

Radio, foto aparatai. Siuvarmos, rašomos mašinėlės su lietuviškais ir kitų kalbų raidiniais. Plunksnaočiai Pelikan, Montblak, Osmia — 14 karatų aukso ir platinos. Šveicariški laikrodžiai Cyma ir kitokių firmų. Ir visa eilė kitokių prekių, juk visų išvardinti neįmanoma. Taigi prašome kreiptis ir įsigyti: J. Karvelis Comp., 3249 ir 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., tel. DANube 6-1136 ir YARD 7-0677. (52)

LIETUVIŲ DIENOS

Ilustruotas mėnesinis žurnalas, leidžiamas lietuvių ir anglų kalbomis, užsakytinas visiems. "Lietuvių Dienos" duoda kiekviename numeryje per 40 puošnių, idomių ir aktualių nuotraukų iš viso pasaulio lietuvių gyvenimo ir veiklos. "Lietuvių Dienų" kiekviename numeryje skaitytojas ras idomius ir aktualius straipsnius, beletristikos ir informacinės medžiagos iš pasaulio lietuvių gyvenimo. "Lietuvių Dienos" turi angliską skyrių, parašai po nuotraukomis duodami abiems kalbomis, todėl šis žurnalas prieinamas ir čia gimusiems bei kitatautišiems. "Lietuvių Dienų" vienas numeris siunčiamas susipažinimui nemokamai, prisiuntus savo adresą. Metinė prenumerata 4.00 dol. Administracijos adresas: "Lietuvių Dienos", 9204 S. Broadway, Los Angeles 3, Calif.

Vokietijos rinkimai

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

galėjusi atsiremti vokiečių tautos darbštumu bei pajūmu. Kaip jau minėjome, kancleris Adenaueris ir jį remiančios partijos gali pateikti tautai pasidžiavimo vertą darbų ataskaitą. Dabartinė vyriausybės koalicija turi pagrindo laukti, kad per rinkimus tautos dauguma atiduos jai savo balsus ir tokiu būdu valstybės laivas be didesnių nukrypimų bus toliau varuojamas tų pačių prityrusių kapitonių, kaip ir ligi šiolei.

Tačiau, be abejo, smarkiai prasiplėkštume su tikrove, jeigu pavaizduotume Vokietiją kaip kraštą, kur upeliai beveik teka pėnu. Opozicija prieš esamą vyriausybę yra stipri ir jai argumentų nestinga. Užtenka pasidairyti po vokiškus miestus (o jų aplankėme nemaža), kad pastebėtume, jog žmonės dažnai dar gyvena nepaprastai primityviai ir skurdžiai: barakuose ar šiaip taip aplytytose griuvėsiuose. Krenta į akis, jog daug žmonių vaikščioja blogai apsirengę. Dažnai matai išblykusius veidus, įsitikinsi, jog tie žmonės socialiai nepavargo. Milijonams visko netekusių žmonių, atbėgusių iš rytų nuo bolševikinio siaubo, nelengva įsijungti į normalinį gyvenimą. Tad socialdemokratų tvirtinimas, jog už tvistancio fasado slepiasi daug neteisėbės ir skurdo, turi nemažą pagrindo.

Skaičiuojama, kad Vokietijoje stings 5 milijonų butų. Apie 10 milijonų žmonių (maždaug gyventojų penktadalis) neuždribą pragyvenimo minimumo, beveik du milijonai žmonių turi gyventi iš maždaug 40 markių (10 dolerių) mėnesiui. Galima įsivaizduoti, kad tiems milijonams vyriausybės narių teikimas apie Vokietijoje viešpatuojantį gerbūvį skamba kaip pasityčiojimas.

Be ne viena duona žmogus sutus. Juo daugiau metų dabartį skiria nuo karo pabaigos, tuo vis labiau išblanksta iš atminties, kas kalta dėl esamų sunkumų. Atsakomybė, kaip paprastai, priimama vyriausybės ir jai remiančioms partijoms. Per pastutinius metus emė organizacijos ypač tie sluogsniai, kuriems tenka atsakomybė už nacionalistų viešpatavimą v m a s.

Visų tų nusistebėjimo vertų laimėjimų pasiekta, be kita ko, dviejų veiksmų dėka. Pirmiausia, į Vokietijos ūkį įleista naujo kraujo dolerių pavidalu per Marshallo planą. Mums sunku spręsti, kiek vokiečių tauta yra įsisąmonėjusi, kaip ji turi būti dėkinga amerikiečiams. Mes patys tikrai prie vieno vienintelio naujai statomo pastato matėme viešai išskabintą užrašą, jog statyba atliekama Marshallo plano pinigais. Mūsų bičiulis Martynas Brakas, kai buvo Vokietijos Tarybos narys, pasakojo, jog "Memeler Dampfboot" savo įmonę (spaustuvę) Oldenburge irgi pasistatęs amerikiečių mokesčių mokesčių sudėtais doleriais. Sunku laukti, kad šie sluogsniai, kurie nieko neužmiršo ir nieko neįsimoko, savo širdyse pajęgtų išgudyti kokį dėkingumą užsieniui už suteiktą pagalbą... Bet vienaip ar kitaip vertinsime vokiečių tautą, tačiau niekas nepaiegs jos sugebėjimo neatlaikyti dirbti atstatant krašto ūkį. Jokia vyriausybė nebūtų nieko gero nuveikusi, jeigu ji nebūtų

Studijų metui ateinant

Gelstantis medžio lapas mums primena, jog jau ruduo čia pat. Su juo atsivers plačiai mokyklų durys ir kvies visus semtis naujų žinių ar pagilinti jau turimas. Augstosios mokslo įstaigos stengiasi sudaryti galimai palankesnes sąlygas didesniai skaičiui žmonių pasinaudoti jų teikiama žiniomis.

Clevelando didžiausioji mokslo įstaiga Western Reserve University po ilgų svyravimų bus pirmojo semestro metu sumetimais perkelta Cleveland College iš miesto centro į 2107 Adalbert Road. Taigi veik visas universitetas bus vienoje vietoje. Vakarinėje miesto pusėje gyvenančiųjų patogumui išplečiamas vakarinis kursas Lakewood High School ir Parma High School patalpose. Cleveland College skiriama išimtinai tik taip vadinamiems part-time studentams, kurie klauso per savaitę nuo 1 iki 11 kreditinių valandų. Taip vadinamieji full-time studentai, kurie per savaitę klauso 12 ar daugiau kreditinių valandų, bus registruojami tik į Adelbert arba į Mather College. Ryšium su šiuo pertvarkymu Western Reserve University tikisi nustoti apie 10% bendro studentų skaičiaus. Praeitais mokslo metais universitetas turėjo 4770 studentų. Čia neįskaitoma 5000 part-time studentų, kurie lankė Cleveland College. Jei šis skaičius nesumažės visu tūkstančiu, kaip laukiama, tai Western Reserve University gali tikėtis peržengti 9000 ribą.

Fenn College tikisi studentų pagausėjimo, nes randasi arčiausiai miesto centro. Dalis buvusių Cleveland College studentų pereis į Fenn College. Todėl

Apie rugsėjo 6 d. vykstančių rinkimų išdavas galima tikėtis spėlioti. Vyriausybės koalicijos partijos neturi tokios patvarios daugumos, kad net mažesni balsuotojų svyravimai negalėtų nulėmti kanclerio Adenauerio atstovaujamos politikos likimo. Iš visa ko susidaro vaizdas, jog rinkimai turės duoti atsakymą į klausimą: ar Adenaueris pasilikis kancleriu ar šią vietą užims socialdemokratai, kurie yra stipriausia opozicijos partija? Bet kas bus tuomet, jeigu nei viena didžiųjų partijų negaus aiškos daugumos ir jei per rinkimus iškils nauji politiniai veiksniai? A. G.

jai tenka paskubintu tempu įrengti naujai nupirktais patalpas. Šiais metais tikimasi studentų skaičių prašoksiant 4000 ribą, kai paskutiniiais mokslo metais buvo 3750. Kitais mokslo metais (1954) Fenn College pradedą dviejų metų junior college kursą, kurio tikslas bus parengti tarnautojus įstaigoms bei darbininkus laboratorijoms, nes modernėjanti technika reikalauja vis labiau parengtų darbininkų, ką neįėjusia padaryti paprasta gimnazija.

Case Institute of Technology šiais metais numato priimti 400 naujų studentų, kas sudaro 30 daugiau negu praėjusiais metais. Esant gausiam kandidatų skaičiui numatoma daryti griežtą atranką. Reikia pastebėti, kad šitam institute kiekvienais metais po pirmojo semestro apie 50 studentų yra atleidžiama dėl nepakankamo mokslo lygio.

John Carroll University yra perpildytas ir jau birželio mėnesį buvo užpildytas 550 naujų studentų kontingentas. Jaučiama, kad šiuo universitetu domisi plati apylinkė, nes šiais metais yra paduota net 75 prašymai iš vienos Chicagos. Universitetas gali sutalpinti normaliai tik 2000 studentų. 1948 metais buvo įregistruota 2450 studentų.

Taip pat laukiama studentų padaugėjimo St. John College, Baldwin-Wallace College, Notre Dame College ir Ursuline College.

Bendrai paėmus studentų skaičius didėja, nors sąlygos tam nėra visai palankios. Jauni vyrai imami atlikti karinės prievolės, karo veteranai grįžta labai iš lėto. Augsti uždariai fabrikuose taip pat sulaiko ne vieną nuo studijų. J. P.

NESILEISKITE! KELIONES...

Vasaros atostogų metu nesileisk į kelionę be PASAULIO LIETUVIŲ ŽYNYNO, kurio pagalba bet kuriam pasaulio miestelėnui greitai susiras lietuvių koloniją, įstaigas, organizacijas ir atskirus veikėjus. Be to, ŽYNYNE rasite smulkią išaiškinimą naująjį Jungt. Amer. Valstybių Walter-McCarren Imigracijos ir Pilietybės Įstatymą, vizų gavimo ir įvažiavimo procedūrą, rasite plačiai ir suprantamai išaiškinimą J.A. Valstybių mokyklų sistemą, kaip įsigyti specialybę ar patekti į pelningesnę profesiją. Turėdami ŽYNYNĄ jusite, kad po ranka Jums yra viso pasaulio lietuvių įstaigos, organizacijos, visuomenininkai, profesoriai, dailininkai, muzikai, žurnalistai, rašytojai, įvairių religijų dvasininkai ir t.t. Panašaus leidinio lietuvių kalboje dar nėra buvę. ŽYNYNAS būtina reikalingas kiekvienam kultūringam lietuviui. Reikalaujanti platintojus arba tiesiai iš redaktoriaus pasiūniant penkis dolerius: Mr. A. Simutis, 41 W. 82 St., New York 24, N. Y. (32)

Sveikinimai ir geriausi linkėjimai
mano draugams

VIVIAN S. PARKER

Candidate for
COUNCILMAN WARD II

TUOJ ĮSIGYKITE

Balio Gaidžiūno
knygą

**VIENERI METAI
IR
VIENA SAVAITĖ**

Šioje knygoje, prisiminimų forma, vaizduojami 1940 ir 1941 vergijos metai Lietuvai.

Knyga 182 psl. Kaina 1.50 dol. Knyga gaunama: DIRVA, 6820 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Tik Studebakeri!

NAUDOKITĖS PROGA!

Sutaupysit pinigą pirkdami per savus, vienus iš geriausių ir ekonomiškiausių mašinų.

ERDELAC STUDEBAKER
Saukti Joną Zemaitį.
8003 Broadway Ave.
Cleveland 5, Ohio.
Telef. BR 1-4100.
Namy telef.: LI 1-0476

SENIAU IR DABAR

K. S. KARPIUS

DU SMARKŲS VYRAI

Taft'o vietoje, senato respublikonų daugumos vadu-kalbėtoju išrinktas senatorius William Knowland, iš Kalifornijos. Ir ypatingu supuolimu, viceprezidentas Nixon taip pat yra iš Kalifornijos, buvęs jaunesniuojų senatorium, drauge su Knowland, kol pateko į viceprezidentus. (Iš kiekvienos valstybės senatoriai renkami tik du).

Ypatinga tai, kad Nixon yra senato pirmininkas senato posėdyje, o Knowland respublikonų vadas senato, kur jie turi turėti artimus santykius. Iki šiol senato esant pusei respublikonų ir pusei kitų, Nixon savo balsu nulemdavo senato balsavimus.

Kongresui išsiskirčius, dabar tojų funkcijos nutrauktos, bet kai kongresas vėl susirinks sausio pradžioje, 1954 m., jų darbas prasidės iš naujo. (Taft'ui susirgus, Knowland tas pareigas ėjo apie pusantro mėnesio, paties Taft'o numatytas tinkamiausias toms pareigoms).

Taft ir Knowland

Senatorius Knowland, 45 metų amžiaus, išliko visą laiką nusistatęs prieš komunistus. Jis senato stovėjo prieš komunistinę Kiniją, stipriai remdamas Formozos saloje išlikusią kinų nacionalistų vyriausybę ir gen. Chiang Kai-šeką. Kada Taft reikalavo Ameriką nusisukti nuo savo sąjungininkų, kliudančių Korėjos karui, ir pačiai vienai vesti karą iki pergalės, Knowland taip pat, dabar jau respublikonų senato vado titulu, savo San Francisco kalboje paskelbė, jog jis dės pastangas, kad Amerika išstotų iš UN, jeigu kitų valstybių užsispyrimu komunistinė Kinija bus pripažinta ir į UN priimta.

Šitaip esant, amerikiečio milijonieriaus Rockefeller pastatytos ir padovanotos New Yorke milžiniškos UN patalpos gali likti tuščios, nes tuo atveju UN turėtų iš Amerikos išsinešinti. Knowland tuo būdu pridėjo savo balsą prie Dulles, kuris taip pat skelbia komunistinės Kinijos neįsileidimą į UN. Kokios tų pareiškimų pasekės bus parodys tik ateitis.

Knowland ir Nixon

Nixon taip pat būdamas senatorium, pasireiškė kaip komunistų priešininkas, ir jo, kaip senato komisijos tyrinėtojo pastangomis, buvo rastas kaltų žynus State Departmento tarnautojas Alger Hiss, suvestas vogęs valstybės paslapstis ir perdavinėjęs Sovietų atstovams. Jis dabar sėdi kalėjime.

Taip, arti prezidento Eisenhower stovi trys, su nusistatymu vyrai, du jauni, vienas senas, kurie ne tik nekuždės prezidentui patarimus nusileisti komunistams, bet reikdami savo nusistatymą viešai, davė prezidentui suprasti kas jie esą.

Supuolimas Nixon'o ir Knowland'o, kad abu yra iš tos pačios valstybės ir pačiose atskaitingiausiose pozicijose, turės savo svarbą, jeigu iš Ohio paskirtas senatorius Taft'o terminui baigti padėties nesudarys.

Kalifornija pastarais keliais metais, kaip didelė valstybė, gausiu delegatų skaičium dalyvavo partijos konvencijoje. Jos gubernatorius Earl Warren norėjo būti nominuotas kandidatui į prezidentus, ar nors į viceprezidentus. Kalbama, kad jam yra numatyta vieta U. S. Augščiausio Teismo teisėjų eilėje, kur jis Eisenhower paskirs, kaip tik pasidarys laisva vieta. Ten dabar sėdi keli jam pusrėnė teisėjai.

Tarp Knowland ir Nixon'o ei-

na tam tikra asmeninė konkurencija - varžytinės. Nixon, 40 metų amž., jaunesnysis senatorius, buvo nominuotas ir išrinktas viceprezidentu. Jis, advokatas-teisininkas, mažos maisto krautuvės savininko sūnus nedideliame miestelyje, savo darbštumu prasimušęs politikoje, 1946 metais buvo išrinktas kongreso atstovu. 1950 metais kandidatuodamas į senatą prieš moterį kandidatę, demokratų ir radikalų remiamą, rinkimus laimėjo. Tada į jį, kaip jauną besiveržiantį augstyn vyrą, kreivai žiūrėjo gubernatorius Warren ir senatorius Knowland. Ir nustebo kada jis buvo išrinktas.

Knowland, turtuolio laikraistinio-politikieriaus sūnus, taip pat advokatas, į senatą pateko gubernatoriaus Warren paskyrimu 1945 metais, užbaigti mirusio senatoriaus terminą. Ir pasikui vėl buvo išrinktas kitam terminui.

Prieš 1952 metų respublikonų konvenciją, kai Warren ryžosi išbandyti savo stiprumą nominacijose į prezidentus, o kai nepavyks, sakė rems Taft'o kandidatūrą. Knowland išėjo išvien su Warren. Bet Nixon ryžosi darbuotis ir pakreipti Kalifornijos delegatus už Eisenhower. Nuo tada santykiai tarp Knowland ir Nixon liko šalti, taigi keistai skambėjo Knowland'o kalba šio senato posėdyje uždarant, kai jam prisiėjo girti viceprezidentą Nixon už jo sėkmingą senato vadovavimą.

Abudu jauni, energingi vyrai, turi tik tolimas svajones siekti augščiau šalies politikoje, o tai reiškia, taikyti į prezidento vietą. Ar ji kuriam jų teks, pamatysim.

Reikalui atėjus, jiems teks varžytis už tuos pačius Kalifornijos delegatus, ir varžytinės gali būti abiem kenksmingos.

Abu jiedu, šią vasarą vyksta į Tolimuosius Rytus, žinoma, paskirais keliais, padėties patvirtinti. Mažo biznieriuko sūnus, viceprezidentas Nixon vyksta oficialiais valstybės kaštais, ir bus priimtas kaip valstybės žmogus. Turtuolio sūnus Knowland keliauja privačiai, savo kaštais.

KITA "ROSENBERGŲ" PORA

Senatorius McCarthy, prieš valstybinių gaivalų tyrinėtojas, pereitą savaitę iškėlė viešumon komunistų eelę, veikusią U. S. spaustuvės įstaigoje. Kai prieš savaitę McCarthy paskelbė, kad toje įstaigoje spausdinama slapti valstybės dokumentai ir atominiai daviniai, kuriuos ten tarnauja komunistai gali pavogti, keli augsti valdininkai, turį ryšius su valstybės paslaptimis, šoko ginčyti, kad jų dokumentai toje spaustuvėje nespausdinami. Tačiau tuoj Karo Laivyno departamentas pripažino, kad toje spaustuvėje spausdinama laivynui reikalingi slapti dokumentai, kurių pateikimas priešams į rankas valstybės pastatytų į pavojų.

Šiame susekime taip pat figūruoja, matyt, žydiška pora, Edward Rotschild ir jo žmona, kurie, vieno liudininko, taip pat tarnaujančio valdiškoje spaustuvėje, įrodymais, jam yra žinomi buvę komunistais nuo 1938 metų ir veikė toje įstaigoje komunistų slaptoje celėje. Rotschild dirbo knygų ir dokumentų įrašimo skyriuje ir galėjo pačiuoti į savo rankas jam numatytus reikalingus dokumentus. Ir tai darė ne tik jis, bet ir kitas asmuo, kaip dar viena liudininkė tikrina, kuri taip pat žinojo tą antrą asmenį esant komunistų partijos nariu iš seniau. Tardoma ir Rotschild'o žmona, ir senatoriaus patarimu,

Ginčas dėl įsteigto konsulato

Elta paskelbė du laiškus, rašytus V. Tarybos pirmininkui K. Zalkauskiui, kurie aiškina Kolumbijoj Lietuvos konsulato įsteigimą. Informacijai juos duodame be komentary. Kai redakcija surinks naujų davinų, juos paskelbs.

* *

Naujasis mūsų konsulas S. Sirutis rašo:

— Eltos informacija No. 17 iš š. m. birželio 20 d. paskelbė žinią, kad Kolumbijos Bendruomenės narių — kun. M. Tamošiūno, kun. N. Salduko ir St. Siurcio pastangomis ir intervencija birželio 10 d. Kolumbijos vyriausybė sutiko oficialiai pripažinti ir tvirtinti Lietuvos Konsulatą Kolumbijoje...

Ši žinia neatitinka tikrovės. Konsulato reikalas pribrendo praėjusių metų pabaigoje. Pavestas Lietuvos Bendruomenės Kolumbijoje, prašiau pono Ministerio St. Lozoraitį — mūsų Diplomato Sefo — padaryti atitinkamus žygius, kad Kolumbijos vyriausybė leistų funkcionuoti Lietuvos Konsulatui šiame krašte. Tuo reikalu šių metų vasario mėnesį asmeniškai aplankiau p. Ministerį Lozoraitį Romoje, kuris maloniai pritarė Konsulato įsteigimui ir tuo reikalu šių metų balandžio mėnesį įteikė Kolumbijos Ambasadoriui prie Sv. Sosto oficialią notą, kurios rezultate Kolumbijos vyriausybė pripažino: —

1. Pono Ministerio Stasio Lozoraitio asmenį atstovauti Lietuvos Vyriausybę;
2. Reikalą užmegzti diplomatinis ryšius su jo atstovaujama Vyriausybę;
3. Leisti funkcionuoti Lietuvos Konsulatui bei priimti Ministerio Lozoraitio paskirtą Konsulą, t. y. mano asmenį.

Manau, kad Eltai turėtų būti žinoma, kad diplomatiniai santykiai ar konsulatų patvirtinimai bei konsulų skyrimai negali būti atlikti privačių žmonių intervencija. Tą tvarko įprasti tarptautiniai nuostatai bei papročiai.

Būčiau labai dėkingas, jei Elta suteiktų atitaisyti minėtą klaidingą informaciją.

Su didžia pagarba
Stasys Sirutis,
konsulas.

* *

Kun. M. Tamošiūnas, kuris Konsulato įsteigimą kitaip nušviečia, rašo:

Šių metų liepos mėn. 14 d. esu gavęs iš p. S. Siurcio Kolumbijos Lietuvos Konsulato rašto nuorašą, adresuotą Jums iš š. m. liepos 11 d., kuriame prašoma atitaisyti Eltoj paskelbtą žiniutę apie tai, kad Kun. N. Salduko, Dr. S. Siurcio ir Kun. Tamošiūno pastangomis ir rūpesčiu bei intervencija viešose Kolumbijos įstaigose oficialiai buvo duotas leidimas įsteigti Lietuvos Konsulatą Kolumbijoje.

Ponas S. Sirutis savo prašomam atitaisymo rašte paneigia Katalikų Komiteto pastangas ir žygius įsteigti Kolumbijos valstybėje Lietuvos Konsulatą ir tuo pat primena, kad tas darbas buvo praneštas p. S. Lozoraitiui ir kad privatus asmenys tokius žygius iš viso negali atlikti. Dėl viso šito randu reikalo štai ką paaiškinti:

Pasibaigus II-ram Karui Kolumbijos Valstybėje buvo suorganizuotas Lietuvos Katalikų Komitetas, kurio įsteigimą įtei-

tą pat dieną Rotschild iš savo darbo buvo pašalintas. Jie buvę įtarti keli metai ankščiau, bet demokratiai juos vis laikė darbe. Rotschild, paprasta komunistų laikysena, atsisakė tyrinėtojam pasakyti ar jis buvo, ar yra komunistas, ar vogė dokumentus, ir net atsisakė pasakyti ar jis pažįsta tą su juo dirbusį liudininką.

SPORTAS

VEDA ALGIRDAS BIELSKUS

III-SIOMS SPORTINĖMS ŽAIDYNĖMS ARTEJANT

Jau vos savaitė laiko skiriamus nuo didžiausio šių metų mūsų sportinio gyvenimo įvykio — III-jų Šiaurės Amerikos lietuvių sportinių žaidynių, kurios įvyks rugsėjo 5, 6 ir 7 dienomis Chicagoje. Atrodo nebūtų per daug perdėta pasakyti, kad tai yra pats didžiausias sportinis renginys kada nors iki šiol buvęs š. Amerikos lietuvių tarpe. Kaip iš žaidynių programos ir dalyvių registracijos matyti, šios žaidynės, tiek savo programos apimtimi, tiek ir dalyvių skaičiumi bei pasirėngimo mastu toli gražu pralenks I-sias žaidynes, įvykusias 1951 m. rudenį Toronte ir II-sias — pereitais metais Clevelande.

Žaidynių rengėjai — Vyr. FASK-tas yra išdirbę lankstų organizacinį aparatą šiai sportininkų demonstracijai praversti. Žaidynes globoja Garbės Komitetas į kurį yra pakviesti Lietuvos Konsulas Dr. P. Daužvardis, ALTo pirmininkas L. Šimutis,

sulato įsteigimą yra tikra. Šią informaciją randu reikalo patiekti Tamstai, kad būtų aišku, jog pati informacija yra tikra.

Pasilieku su gilia pagarba

Kun. M. Tamošiūnas

Chicago Sanit. Distr. prezidentas A. Ols, ALB-nes, Chicago Apyg. pirmininkas V. Gaučys, Karių S-gos "Ramovė" CK-to pirmininkas Gen. P. Plechavičius ir Naujienų redaktorius Dr. P. Grigaitis. Pačio pasiruošimo sunkiausią naštą veža Organizacinis K-tas, su visa eile savo padalinių. Šio komiteto pirmininku yra Vyr. FASK-to pirmininkas Br. Keturakis, o sekretorium Edm. Vengianskas, parodęs ypatingą daug energijos ir pasišventimo šiame darbe. Grynai sportinių varžybų reikalams tvarkyti yra sudarytas varžybinių komitetas. Taigi atrodo, kad pasiruošimas žaidynėms iš rengėjų pusės bus tikrai be prieštaiškų.

Kaip žinome žaidynių programoje bus lengvoji atletika vyrams, moterims, jauniams ir mergaitėms; futbolas, krepšinis vyrams ir jauniams, tinklinis vyrams ir moterims, lauko ir stalo tenisas vyrams ir moterims ir šachmatų turnyras.

Lenkvojoje atletikoje yra užsiregistravę apie 150 dalyvių, futbolo varžybose 3 komandos, 6 vyrų ir 2 jaunių krepšinio komandos, 6 vyrų ir 3 moterų tinklinio komandos, apie 40 stalo ir apie 20 lauko tenistų-čių ir geras tuzinas šachmatininkų. Viso yra užsiregistravę virš 200 dalyvių, atstovaujančių Chicago,

Clevelando, Detroito, New Yorko, New Jersey, Toronto, Omahos, Philadelphia ir kitas 8. Amerikos lietuvių kolonijas. Taigi matome, kad dalyvių skaičiumi šios varžybos — net 3 kartus prašoka pereitais metais Clevelande įvykusias II-sias žaidynes. Pirmą kartą žaidynėse matome rytų pakrantės atstovus, New Yorką, New Jersey ir Philadelphia. Taipogi Kanados atstovai bene pirmą kartą įvažiuos į JAV-bes panašius varžybos.

Visų pirmųjų vietų laimėtojai gaus dovanas, antrų ir trečių — diplomus. Žaidynių programa bus išdėstyta per 3 dienas. Preliminariniai žaidimai prasidės šeštadienį, 10 val. ryto. Oficialūs žaidynių atidarymas įvyks tą pačią dieną 2:30 val. Ogden Parko lengvosios atletikos stadione. Finaliniai žaidimai ir žaidynių uždarymas įvyks pirmadienį, 1:00 val. Lindbloom mokyklos sporto salėje.

KONTROLINĖS LENGV. ATLETIKOS RUNGTYNĖS

Šį šeštadienį, rugpjūčio 29 d., 4:00 val. po piet, Patrick Henry High School stadione įvyks Clevelando lengvatelių kontrolinės rungtynės prieš III-sias sporto žaidynes Chicagoje. Rungtinių programą bus ta pati kaip ir žaidynėse. Visiems lengvatelėms, žaidynių dalyviams šiose rungtynėse privalomas. Be rimtos priežasties neatvykę į šias varžybas bus braukiami iš žaidynių dalyvių sąrašų. Publiką prašoma gausiai į šias varžybas atsilankyti, pasižiūrėti gausaus būrio Clevelando spalvų gynėjų pasirėngimo III-sioms sporto žaidynėms, sekančią savaitę Chicagoje.

38 SPORTININKAI I CHICAGĄ

Clevelando LSK žaibo spalvas Chicagoje gins 38 sportininkai, iš jų 10 vyrų, 7 moterys, 13 jaunių ir 8 mergaitės. Lengvojoje atletikoje atstovaus 30 dalyvių. Žaidimuose dalyvaus, jaunių krepšinio, moterų tinklinio ir vyrų bei moterų stalo teniso komandos. Smulkus dalyvių sąrašas atstovaujančių LSK žaibą bus paskelbtas sekančią savaitę.

AMERIKINIO PINIGO ĮVEDIMAS

Pirmosiomis šio krašto savi valdos dienomis, iki dar nebuvo išleista Jungtinių Amerikos Valstybių valiuta, buvo naudojami Anglijos, Prancūzijos ir net Vokietijos auksiniai ir sidabriniai pinigai. 13 valstybių tai iššaukdavo nemažą nesusipratimų ir klūdę prekybos reikalus. Pagaliau 1785 metais Konfederacijos Kongresas priėmė rezoliuciją įvesdamas dolerį ir centą, kaip mokėjimo priemonę. Tačiau dar net ligi 1792 metų nebuvo visuotinai naudojama, kol Amerikos Konstitucija buvo galutinai įgyvendinta.

Pinigai buvo pradėti liedinti Philadelphiaje ir jais buvo pakeičiama visa svetima valiuta. Pirmieji nukalti pinigai buvo 5 centai, kurie buvo nukaldinti iš Prezidento - Washingtono namų apyvokos sidabro. Šie pinigai nebuvo paleisti apyvarton. Specialiu Kongreso parengimu jie buvo padovanoti tam pačiam Prezidentui, kuris juos padovanojo kaip suvenirus saviems draugams.

Tuo pačiu potvarkiu Kongresas paskelbė ir kitų pinigų nukalimą iš auksu, sidabro, nikelio ir vario. Tačiau visuomenė dar ilgai laikėsi angliškosios valiutos sistemą ir pati vyriausybė tai toleravo priimdama mokėjimus ja pašto įstaigose ir kalkuliatorių vietovėse.

Mes duodam ir iškeičiam Eagle Stamps

THE MAY CO'S Cool BASEMENT

Rūšis A

Rūšis B

Rūšis A

Rūšis B

4 sagų suknelės įdomaus stiliaus. Mėlynos, raudonos ar auksinės. Dydžiai 14 iki 42.

Užpakaly užsegamos Suknelės II

2.99

Dydžiai 14 iki 42

Garsios Fruit of the Loom medvilnės! Kiekviena suknelė garantuota plaunama ir neblunkančių spalvų! Nauji rudens stiliai yra tikrai gražūs! Nauji apsiuvimai, pilno pločio sijonai, puikios apykaklės.

Pašto ir telefono užsakymai priimami šeštadienį iki 5:30 ir pirmadienį nuo 9 ryto iki 9 vakaro. Šaukite Cherry 1-3000

The May Co's Basement Daytime Dress Department

Clevelande ir apylinkėse

PAREMKIME SPORTININKUS

Clevelando žaibo sportininkai visu amarkumu ruošiasi netrukus Chicagoje įvykstančioms III-sloms 8. Amerikos lietuvių sporto varžyboms. Jeigu pasiseks nugalėti svarbiausią kiltūtį — suorganizuoti lėšų reikalingiausiomis keliomis išlaidoms padengti, tai Clevelandą varžybose atstovautų daugiau kaip 40 lietuvių sportininkų. Jie dalyvautų beveik visose programoje numatytose šakose: kamuolio žaidimuose, lengv. atletikoje, stalo tenise.

Didžiąją Chicago pasiryžusių vykti sportininkų dalį sudaro mokyklinis jaunimas ar studentai. Clevelando organizacijos ir atskiri asmenys labai daug pasitarnautų sportui, jeigu ir šį kartą piniginiomis aukomis paremtų sportininkus. Tos aukos būtų skiriamos būtiniausioms kelioms išlaidoms padengti sportininkams, kurie tokios pagalbos tikrai reikalingi.

Aukų rinkimą organizuoja žaibo sporto klubo vadovybė, adresas: A. Bielskus, 8818 N. E. Esterbrook Ave., Cleveland 8, Ohio, tel. PO 1-4820. Aukų lapai yra palikti Dirvos redakcijoje ir špaudos kioske. Nekartą daug geros širdies sportininkams parodę clevelandiškai prašomi vienur ar kitur palikti savo auką sporto varžyboms paremti. Sporto vadovybė ir sportininkai už tai iš anksto dėkoja.

PERSITVARKĖ D. L. K. VYTAUTO SKAUTŲ DRAUGOVĖ

Rugpjūčio 23 d. įvykusioje draugovės sueigoje laikinai ėjęs draugininko par. vyr. sktn. V. Kizlaitis perdavė Vytauto skautų draugovę naujai paskirtam draugininkui vyr. sklt. Rimvydai Minkūnui. Ta proga ir naujai pertvarkytos skautų skiltys. Draugovės adjutantai ir I-os skilties skiltininku paskirtas V. Koklys, II-os skilties skiltininku paskirtas sklt. Mindaugas Motiejūnas ir III-os skilties skiltininku — skautas Kęstutis Gaidžiūnas. Naujasis draugininkas v. sklt. R. Minkūnas Vytauto skautų draugovėje buvo nuo pradžios jos įsikūrimo ir ėjo apie du metus skiltininko pareigas, gi paskutiniu metu aktyviai dirbo skautų vyčių būrelyje. Dabartinio metu R. Minkūnas studijuoja J. Carol universitete.

Clevelando skautų vietininko įsakymu naujasis Vytauto skautų draugovės draugininkas R. Minkūnas pakeltas į vyresniojo skiltininko laipsnį. Taip pat į skiltininko laipsnį pakeltas skil-

tininkas Mindaugas Motiejūnas.

Šia proga draugovė padidėjo ir trimis naujais nariais. Įstojo A. Sandargas, Alg. Valaitis ir G. Valaitis.

Vytauto skautų draugovės draugininko adresas: Rimvydas Minkūnas, 953 Maud St., Cleveland 3, Ohio. Telef. EN 1-5029.

LIEAUVIŲ DIENAI ARTEJANT

Organizaciniai Lietuvių Bendruomenės pirmosios Lietuvių dienos darbai artėja jau prie pabaigos. Užsakomos abiejose lietuvių bažnyčiose pamaldos (su naujų parapijos klebonu jau susitarta — pamaldos bus atliktos rugsėjo 13 d. 10 val.). St. Paparčio sudarytiems Lietuvos vaizdams "Tave svajojam, Tėvy šalie" medžiaga imta iš mūsų literatūros — senovės šventakaris iš Pietario "Algimanto" tautos dvasios įskiejojimas iš Vy dūno "Prabogių šešėlių", tautos kėlimas Kudirkos "Varpo" skambesiu ir t. t. Atlieka Čiurlionio ansamblis, Rūtos teatras, lituan. vysk. Valanciaus mokyklos tautinių šokių grupė ir kt. meninės pajėgos. Dirigentas Alf. Mikulskis, pastatymas ir režisūra akt. P. Maželio, šokių vadovai Ald. Raulinaitienė ir L. Sagys, dekoratorius dail. K. Žilinskas, medžio darbai A. Zdanio. Vietą duoda Karnėnai prie Bedfordo (buv. šulcų rezidencija). Įėjimas su loterijos biletais (vieno kaina 25 centai). Fantus aukoja mūsų biznierių — Braizis Bros., Dunbaro kavinė, Obelienis, Iz. Samas, Suopis, Steponavičiaus Tigro kavinė ir kt. Atsigeriti bei užkasti pateiks J. Žukauskas su Iz. Navickiene ir kt.

V. ALSEIKA ISVYKO

Dirvos bendradarbis V. Alseika iš Clevelando išvyko. Iki rugpjūčio 27 d. viešės Bostone pas savo artimuosius. Po to vyks į New Yorką ir rugsėjo 3 d. laivu "S. S. America" vyks į Europą.

GERA TELEVIZIJA — PIGIA KAINA

Naujausias 1954 metų modelio, 21 colių televizijos aparatas su vieniems metams garantija ir visais taksų mokesčiais pas mus kainuoja tik

\$195.70

SKAMBINKITE HE 1-8602 ir mes jums nemokamai demonstruosime televizijos aparatą Jūsų namuose. Arba užsikite C. & F. International Stores 6113 St. Clair gatvė

ATIDARĖ NAUJĄ GYDYMO KABINETĄ

Dr. Vladas Ramanauskas jau atidarė ir antrą gydymo kabinetą — 7039 Superior Ave., tel. UT 1-5777 (anksčiau buvęs Dr. D. Degesio kabinetas). Naujam kabinetui ligonius priima pirm 1-3 v., antrą, treč. ir penkt. 4-7 val. ir šeštad. 11-1 val.

Pirmasis Dr. VI. Ramanausko gydymo kabinetas yra 571 East 185 St. telef.: IV 1-9441. Jame ligonius priima pirm. ket. 4-7, antrą. 10-12, treč. ir penkt. 1-3 ir šeštad. 2-5 val.

"ČIURLIONIO" ANSAMBLIS PRADEDA DARBĄ

Penktadienį, 8 val. Čiurlioniečiai renkas pirmąjį šio koncertų sezono repeticijai. Šis sezonas vėl bus gausus koncertais ir išvykomis, nes jau gautą visa eilė kvietimų koncertams iš įvairių JAV vietovių. Pirmasis Čiurlioniečių pasirodymas bus Lietuvių Dienos programoje, rugsėjo 13 dieną.

SKAUTISKA ISKYLA

Skautininkų šenbergų iniciatyva praėjusį sekmadienį turėjo bendrą iškylą skautų vadovai, skautai, tėvai ir rėmėjai. Diena pasitaikė labai graži ir visi jaučiai praleido sekmadienio popietę.

Vakare įvyko bendras laužas, kurį pravedė S. Juodvalkytė ir K. Pažemėnas.

SUSILAUKĖ SONAUS

Aldona ir Juozas Stempuziai rugpjūčio 20 d. susilaukė antrojo sūnaus Almio-Juozo.

SUSILAUKĖ DUKTERS

Adelė Krakavičiū-Rastenytė, SLA 136 kuopos kasininė, susilaukė pirmosios dukters.

PARDUODAMI NAMAI

Dvieji šeimų, naujas gaso apšildymas, labai geram stovy ir pigiai.

Superior — East 95 St. labai geras, 8 kambarių, vienos šeimos namas. Geras, gaso šildymas. Labai geram stovyje.

Ray Nausneris
UL 1-3919 LI 1-9216
11809 St. Clair

TALIS STUDIO

dabar jūsų kaimynistėje
7106 Superior Ave.
Tel. HE 2-0144

Bet kuriuo laiku, bet kokios rūšies foto patarimas Jums.

Modernūs portretai, vestuvų, vaikų, valgių ir kitos nuotraukos.

FOTOGRAFIJOS MEISTERIS

Europinių žurnalų ir filmų spalvingų fotografavimas, dabar CLEVELANDE.

Pirkit pas savus

Amžinai nerūdijančio pileno virimo puodus dabar galima užsisakyti ir išsimokėti. Mažas komplektas 4 dol. didelis 8 dol. mėnesiui. Be nuosimėjų.

VYTAUTAS PASAKARNIS
Cleveland Lustre Craft Co.
1219 East 61
Tel. EN 1-7770

Nemokamas demonstravimas.
Priimami užsakymai.

BESIDOMINTIEMS STUDIJOMS

Besidomintieji studijomis ir jų galimybėmis prašomi kreiptis informacijų reikalu į vietos studentų valdybos pirmininką Praną Jogą telefonu EX 1-65'9 kiekvieną dieną nuo 5 val. vakaro. Taip pat informaciją mielai teikia visi kiti valdybos nariai bei praeitais metais studijavę studentai.

ALTO GEGUŽINĖ-PIKNIKAS

Naujosios Lietuvių Parapijos (Neff Rd.) sode jau šį sekmadienį — 1953 m. rugpjūčio mėn. 30 d. šokiai, muzika, bufetas ir kt. Pradžią 3 val.

Visiems gausiems mūsų bičiuliams iki pasimatymo ALTO pikniko.

ALTO Clevelando Skyriaus Valdyba

ATVYKSTA ST. GRABLIAUSKAS

Vokiečių radijo aparatų "Koerting" atstovas St. Grabliauskas, iš Bostono, rugpjūčio 27 d. atvyks į Clevelandą. Jį bus galima rasti Dirvoje.

KORTAVIMO VAKARAS

Motery Labdarybės Draugija rugsėjo mėn. 18 d., penktadienį, 7:30 val. vakaro, Naujosios parapijos salėje, rengia kortavimo vakarą. Bus durų laimėjimas ir stalių dovanos. Pelnas parapijos bažnyčiai.

SLA ŠEIMYNNIS ISVAŽIAVIMAS

SLA 14-toji kuopa rugpjūčio 30 d., P. J. Žiūrio rezidencijoje, 32180 West Lake Rd., rengia šeimyninį išvažiavimą. Kviečiami nariai ir jų artimieji.

PARDUODAMAS NAMAS

6 kambarių colonial, į šiaurę nuo Lakeshore Blvd. Netoli bažnyčios, mokyklos, krautuvų ir susisiekimo. Langinės, tinklai, gaso šildymas. Kaina greitai padidės. Parduoda savininkas.

Ivanhoe 1-2183

LIETUVIŲ KLUBO SVETAINĖ IR SALĖ

6835 SUPERIOR AVE.

Klubo ir salės vadovybė kviečia visus Clevelando lietuvius įstoti į Lietuvų Klubą ir nuolat lankytis svetainėje. Penktadieniais specialūs renginiai.

Kviečia visus lietuvius savojį salę daryti susirinkimus, atšvęsti vestuves, rengti vakarus ir koncertus.

SUOPIS FURNITURE

Visokių rūšių baldai ir elektriniai bei kitoki reikmenys virtuvei ir kiekvienam Jūsų buto kambariui

ZEMOS KAINOS — MALONUS PATARNAVIMAS

6921 Wade Park EX 1-0911

Patogi vieta apsipirkti lietuviams naujakuriams lietuviškoje krautuvėje

I. J. SAMAS, JEWELER

Švelniški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

LEIMON'S CAFE

VISŲ LIETUVIŲ SUSITIKIMO VIETA

Alus. Vynas. Degtinė. Konjakai. Kiti gėrimai

Įvairūs valgiai, šeštadienį vakarais šokiai griežiant geram orkestrui

731 E. 185 ST.

KE 1-9737

MAISTO PARODA

Metinė Maisto ir Namų paroda įvyks Public Hall rugsėjo 10-17 dienomis nuo 1 iki 11 val. Šių metų specialus eksponatas bus šokoladiniai, saldiniai, daromi ten pat elektrinės saldinių mašinos išradėjo Lindell L. Miller, ir įšalusio maisto paruošimas. Bus ir įvairūs pasirodymai 3-čią ir 9-tą val. kasdien.

PARDUODAMI NAMAI

East 87, į šiaurę nuo Superior, 8 kambarių, vienos šeimos. Gaso šildymas. Didelis sklypas. Dvigubas garažas. \$10,500.

1328-39 East 91 St. 4 butų apartamentas. 5 kambariai ir vonia kiekvienam. Geras pinigų investavimas.

H. J. Underwood, Broker
GA 1-6029

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS VYRUI

1319 E. 89 St., telef.: RA 1-9936. Galima su ir be užlaimo. Skambinti ar pasikalbėti po 5 val. kasdien.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vienam vyrui ar vedusį porai. Teirautis: HE 1-5497.

ISNUOMOJAMAS KAMBARYS

vienam vyrui ar vedusį porai. Teirautis po 9 val ryto telef.: CE 1-6658

NAMŲ REMONTO DARBAI

Atlieku įvairius namų remonto darbus: plasteriavimą, vandens sutvarkymą, dažymą ir kt. Telef.: GA 1-3051

LIETUVIAI DAŽYTOJAI — DEKORATORIAI

menininko priežiūroje darbus atlieka greitai ir sąžiningai. Namų dažymą ir vidaus dekoravimą duoda metams išsimokėjimui.

Kreiptis telefonu: EX 1-4245

PIX BEVERAGE

45 rūšių alaus — visoki gaivinantieji gėrimai, vynas ir šampanas (prancūziškas)

Turime Baltos Meškos alų. Parengiama vestuvėms, baliams, pobūviams. Nemokamas pristatymas diena ir naktį. Atdara ir trečiadieniais iki 1 val.

6903 Superior Ave. EX 1-3311

NAUJA REAL ESTATE ĮSTAIGA

Clevelando ir apylinkių lietuviams pranešama, kad atidaryta nauja, lietuvių vedama Real Estate įstaiga — 7032 Wade Park Avenue.

Kiekvienas gaus greitą ir teisingą patarimą. Todėl turintieji ką parduoti ar mainyti, norintieji namus ar ūkius pirkti, kreipkitės:

WADE PARK REALTY

7032 Wade Park Ave.
Tel. HE 2-2922

Namų telefonas: EV 1-1952

Savininkas A. Kazakevičius

(36)

VISI BANKINIAI REIKALAI

Atsilankę Lietuvių Banke galite atlikti iš karto daug reikalų ir sutaupyti laiko.

Cia galite gauti paskolas pirkimui, pagerinimui ar namų taisymui, pirkti čekius, užsimokėti už gasą, elektrą ir kitokias sąskaitas, sigyti kelionių čekius. Čia galima pirkti JAV taupymo bonus.

Taupytojai už indėlius nuo liepos mėn. 1 d. gaus 2½%.

Bankas baigtas remontuoti, padidintos patalpos ir labai patogus klientams.

Lietuvių Bankas yra saugi ir pelninga taupymo vieta. Kiekviena knygtė apdrausta Federal Insurance Corp iki \$10.000.

THE SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASS'N.

6712 Superior Ave. HE 1-2198

Cleveland, Ohio

Clevelandiečiai DABAR gali pamėgti
• Vasaros VEDINIMĄ • Žiemos SILDYMĄ
su **MONCRIEF** VISU METU
[talsymu]
THE HENRY EURNACE CO. MEDINA, O.

P J KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio

OFISO TELEF.: Main 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521

Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiose, kreipkitės į mane, gausia pigia kaina. Taipgi gausit patarimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morgečio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

Pilnai padėgta apdrauda UTah 1-4515

WM DEBBS PAINTING CO.

WM. DEBESIS

Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko
7526 Star Avenue Cleveland 3, Ohio

Wikelis Funeral Home

Valdžios pripažinta laidotuvių direktorė

Aldona Wikelis - Wirby

Pilnas laidotuvių patarnavimas

—HAMMOND VARGONAI PER SERMENIS—

6202 SUPERIOR AVE.

HEnderson 1-9292

JAKUBS & SON FUNERAL HOME

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai

25 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue

ENdicott 1-1763

REMKIME SAVĄJĄ PRAMONĘ!

Lietuvių bravoro "Baltosios Meškos" alus, gaminamas vien tik iš miežių su importuotais bavariskais apyniais, gaunamas Clevelande.

REIKALAUKITE VISUR "BALTOSIOS MEŠKOS" ALAUS.

Dėl užsakymų prašoma skambinti telef.: EX 1-9587 arba GA 1-0503.

Urmo sandėlys — Crystal Distrib. Co., Inc., 3341 Superior Ave. (36)

Mielus Čiurlioniečius,

ALDONĄ IR JUOZĄ STEMPUZIUS,

susilaukusius antrojo sūnaus Almio-Juozo, širdingai sveikina

Čiurlionio Ansamblis

DIRVA

THE FIELD

Redakcijos ir administracijos adresas — DIRVA, 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. — Telefonas: HEEndersson 1-6244. Redaktorius Balys GAIDŽIONAS (buto telefonas: GArfield 1-7406).

Kersteno rezoliucijos reikšmė

V. RASTENIS

Atsiverskite bet kurį Amerikoje po karo išleistą žodyną ir kone devyniais atvejais iš dešimties ties žodžiu **Lithuania** rasite trumpą ir "aiškų" apibūdinimą, būtent, kad tai yra... viena iš šešių sovietinių respublikų. Dar blogiau yra su atlasais. Juose Lietuvos plotas ne tik žymimas Sovietų Sąjungos ribose, bet dažnai ir Lietuvos vardo nebūna, arba, jei būna, tai dažniausiai tik "Lith. SSR". Laikraščiai, dėdami atitinkamos srities žemėlapius, tik paskutiniu laiku nedrąsiai pradėjo žymėti smulkiais taškais Lietuvos ribas, kartais išdrįsdami uždėti ir Lietuvos vardą atitinkamose vietose, bet ir tai dar taip daro toli gražu ne visi. Jei laikraščio politiniai redaktoriai ir žino, kas su Lietuva atsitiko 1940 metais, tik nedaugelis iš jų tą ryškiai pabrėžia. Vienu iš geresniųjų atvejų išsitaria, kad Lietuva (arba Baltijos kraštai) tapę "swallowed by Soviets" (suvietų praryti).

Kada Jungtinių Valstybių vyriausybė tebesilaiko nusistatymui, jog tas "prarijimas" buvo neteisėtas ir to "prarijimo" sudarytos padėties nepripažįsta teisėta, žodynų, žemėlapių bei laikraščių leidėjai abejojant tepažymi "įvykusį faktą" ir tuo būdu jau yra gana plačiai įskiepiję Amerikos visuomenę, jei ne įsitikinimą, tai bent nusiteikimą, kad — nieko nepadarysi, taip jau įvyko. Kodėl taip įvyko ir kaip iš tikrųjų įvyko, paprastai nesukama sau galvos. Kai prie viso to dar pridėdami komunistinės propagandos tai šien tai ten prakišami tvirtinimai, esą Pabaltijo kraštai "savo noru" įsipirė į Sovietų Sąjungą, tai ir susidaro visuomenės nuotaukoje šalta siena bet kokiam Lietuvos laisvės siekiančiam balsui. Galvojama labai paprastai. Būtent, suprantama, jog ne visiems patinka tati, kas yra įvykę, bet jeigu jau taip įvyko, tai, matyt, taip reikėjo, tam buvo kokio nors pateisinimo pagrindas...

Tokių būdų, viena iš didžiausių kliūčių Lietuvos laisvės reikalui yra platesniųjų sluoksnių nežinojimas, kaip klasitiniai, kaip neteisėtai Lietuvos laisvė buvo užgniaužta. Amerikiečiai teisingumui yra jautrūs. Jei jie įsitikina, kad kas nors padaryta neteisėtai, jie beveik visada labai energingai užsisotia už teisingumą bei teisėtumą. Bet vykstant karui, kurio metu įkimas lėmė Sovietams tapti Amerikos sąjungininkais, komunistams pavyko išplatinti Amerikoje nuomonę, kad su Lietuva, galbūt, buvo pasiegtas teisėtai ir teisingai... Šiandien geriau informuotose sluoksniuose tokia nuomonė ar nusiteikimas jau yra beveik išnykę, tačiau to dar negalima pasakyti apie platesnius visuomenės, net ir apie platesnius inteligentijos sluoksnius. Šį nusiteikimą pakeisti vien mūsų turimomis propagandinėmis — informacinėmis priemonėmis būtų sunkus ir labai ilgo laiko reikalaujantis uždavinys.

Su žodynų, žemėlapių leidėjų bei laikraščių redaktorių sąmoningomis ar nesąmoningomis tendencijomis kartoti sovietinę tezę apie Lietuvą yra kovojama,

— tai mūsų informacinių organų, tai privačių asmenų iniciatyva. Vieni į tai nekreipia dėmesio, kiti mandagiai pažada atsiųsti tą klausimą peržiūrėti... O padėtis tuo tarpu pasilieka maždaug kaip buvusi. Ir ko tie leidėjai į tuos privačius laiškelius kreipia daug dėmesio, ko jie dėl to jaudinasi, kada jie mato, jog ir paties Valstybės Departamentu priežiūroje leidžiamuose žemėlapiuose ar kitokiuose leidiniuose irgi neretai pasitenkinama tik dabartinės padėties atžymėjimu, visiškai nekalbant apie jos teisėtumą ar neteisėtumą...

Apibūdintoji padėtis rodo, kaip svarbu turėti naujų, stipresnių "kortų" šiems nusiteikimams atvesti į tikrąją kelią. Nėra abejojimo, kad tinkamai atlikti tyrimai, kuriuos numato Kersteno rezoliucija, kaip tik suteiks tokių "kortų". Mes turime pakankamai medžiagos parodyti ir įrodyti, kad Lietuvos ir kitų Pabaltijo kraštų okupavimas bei jų priverstinis laikymas vadinamosios Sovietų Sąjungos ribose yra akypileiščiausias tarptautinio pobūdžio nusikaltimas. Dabar mes turime progos visus tuos įrodymus pateikti augščiausiajam oficialiam šio krašto organui, kuris juos patikrins ir — dėl to negali būti jokių abejojimų — pripažins tokiais, kokie jie yra, būtent, teisingais ir įtikinančiais. Kai mūsų liudijimai, mūsų teisybės šaukijimas, mūsų teisybės šaukijimas balsas bus gaves Amerikos Kongreso antspaudą, galima įsivaizduoti, koks milžiniškas bus skirtumas tų mūsų teigimų reikšmėje! Tai bus jau ir paties Amerikos Kongreso žodis, o ne vien, tegu ir vertų užuojautos, bet nežinomų pabėgėlių tvirtinimai.

Tyrinėjimo duomenys visų pirma galės ir turės būti plačiai panaudoti Amerikos visuomenės informuoti. Reikia tikėtis, kad tam bus nemaža ir progos, nes Amerikos spauda noria tuo klausimu rašys, kada Kongreso komisija tyrinėsi reikalą, negu kad ji yra linkusi rašyti apie mūsų pačių susirinkimuose sakomas kalbas ar priimamas rezoliucijas. Tik reikia neužmiršti, kad spauda ir apie Kongreso ne visus darbus viską rašo — ne viskas reporteriams bei redaktoriams atrodo įdomu. Todėl reikės nemaža pastangų, kad laikraščiai į šį darbą atkreiptų kiek galima daugiau dėmesio.

Tarptautinėje plotmėje šio tyrinėjimo metu surinksimoji medžiaga, būdama autoritetingiausio organo patikrinta ir patvirtinta, irgi galės turėti neįkainojamos reikšmės. Jungtinės Tautos tokia forma patiekta ši medžiaga bus neabejotinai įspūdingesnė, negu pasiuntinių ar komitetų memorandumai. O ypač tokia medžiaga bus vertinga kiekvienam atveju, kada diplomatai politiniuose pasitarimuose galės būti paliestas Lietuvos klausimas.

Čia svarbu, kad būtų išlaikytos imperatyvinės instrukcijos Jungtinių Valstybių diplomati-

niams atstovams bet kokiuose tarptautiniuose pasitarimuose Lietuvos reikalui nepasitraukti nuo pozicijos, ginančios tik teisingumą ir teisėtumą. Vyriausybė, bent tuo tarpu, nei nerodo linkimo nuo tokios pozicijos pasitraukti, nors ir tebėra gana šykšti užsiminti apie kurias nors konkrečias priemones tam teisingumui bei teisėtumui atstatyti. Lietuvos laisvės atgavimas, tiesa, yra įrašytas į šio krašto politikos siekimų programą, bet, aišku, tik deklaracijos forma, kaip noras, linkėjimas...

Dabartinis žygis yra daromas tuo tarpu tik Atstovų Rūmų autoritetu. Kaip žinome, užsienio politikos srityje Kongresas reikšmingesnės įtakos vyriausybei daro Senato priimtomis rezoliucijomis, kurios, nors ir neturi Vyriausybei privalomos galios, vis dėlto nepasilekia be atgarsio, nes Senatas yra tokia institucija, su kuria Vyriausybė daugeliu atžvilgių turi rimtai skaitytis. Todėl, galbūt, ateičiai reikėtų numatyti dar vieną didelę akciją. Būtent, kai dabar pradeda mas tyrinėjimas bus baigtas, kai bus padarytos atitinkamos išvados, kad ir Senatas priimtų atitinkamą rezoliuciją, instruktuojant Vyriausybę daryti visas iš tyrinėjimo rezultatų išplaukiančias išvadas.

Jungtinių Valstybių politiniai sluosniai, šiaip ar taip, yra uoliausi Lietuvos bylos gynėjai. Geografiškai mums artimesnės Europos didžiosios (ir net mažiosios) valstybės kažkaip yra šaltesnės. Jos gal labiau dreba dėl savo nuosavo likimo ir ne tiek drąsios tiesti ranką nelaimės ištiktams savo kaimynams, bijodamos suerzinti jiems patiemis grasantį gruobonišką didįjį kaimyną. Todėl esamos padėties pripažinimas (arba, jei ne pripažinimas, tai linkimas į jį, kad ir apgailestaujant, susitaikyti) tenai yra dar labiau įsisknijęs, negu čia. Bet kadangi Jungtinių Valstybių nusistatymai ir tenai turi didelę reikšmę, tai galima tikėtis, kad šio krašto autoritetingai ir net de-

Italijos kariai, esantieji NATO žinioje, apmokami lauko manevruose. Pusterijos klonio pašlaitėse. Dabar beveik visuose NATO kraštuose vykdomi vasaros-rudens manevrai ir kariai išbando ne tik naujus ginklus, bet ir naujus kariavimo metodus.

Irano įvykių marginys

(Atkelta iš 1-mo pusl.)

gerai sugyventi su Vakariais ir neengty kompromiso su anglais net ir dėl žibalo. Bet ar taip galvos ir naujas ministeris pirminkas, tai dar nežinia. Bet kiekvienu atveju naujoji valdžia nebus palanki komunistams ir Mossadegho pradėtas flirtas su Maskva bus baigtas.

MOSSADEGHAS

Būdamas valdžioje Mossadeghas visame pasaulyje pagarsėjo ne tik žibalo šaltinio nacionalizacija, bet ir savotiška savo laikysena. Spėjama, kad jam yra 76 metai, bet niekas tikrai nežino. Jis dedasi esąs visiškai ligonis, bet tas jo ligotumas yra tokia pati paslaptis, kaip ir jo amžius. Politinėse diskusijose vieni iš dažniausiai jo vartojamų "ginklų" yra visai moteriški: ašaros ir alpimai... O kas neatsimena, kaip jis su visa lova persikėlė į parlamento rūmus ir iš tenai valdė kraštą. Arba, kaip jis atvyko į New Yorką ginti Irano reikalų Jungtinės Tautos ir atsigulė į ligoninę: kas norėjo išgirsti jo žodį, turėjo eiti į ligoninę ir kalbėtis su juo lovoje guliniu.

Mossadeghas yra išėjęs mokslus Vakarų Europoje, labai turtingas, bet gyvenęs absoliučiai asketiškai, nuo senų laikų griežtas anglų priešininkas ir tuo labiausiai savo krašte populiarus. Vis dėlto, jis tuo dar neįtinka kraštutiniams nacionalistams-religiniams. O jo flirtas su komunistais ir Maskva dabar, matyt, labiausiai jam pakenkė, nes įvykis svetimiųjų pakeitimas kitais, matyt, Irane nėra populiarus. Mossadegho įvykių žibalo nacionalizacija daugumai patiko, bet kada to pasekoje valstybė jau baigė eiti prie bankroto, tai tas nebeįtiko. Tai gal įtikino daugumą, kad reikia kokio kompromiso. Bet kam tas kompromisas nukreipti į Maskvą?

monstratyviai pareikštas nusistatymas Lietuvos bei Pabaltijo atžvilgiu Vakarų Europos kraštuose, ypač politiniuose sluoksniuose, irgi žymiai palengvins Lietuvos reikalo populiarinimą bei užtarę suradimą.

Vargu ar galima vienu užsiminimu išsiskačiuoti tas plačias galimybes, kurias, šis tyrinėjimas gali atidengti Lietuvos bylos gynimui. Bet kad atidengtu, reikia gerai išnaudoti pirmutinę galimybę, kurią suteikia priimtoji Kersteno rezoliucija. Tai yra — gerai patiekti visą reikalingą medžiagą.

NAUJAS PREMJEAS

Naujasis premjeras generolas Zahedy, 54 m. amžiaus, yra irgi iškiles iš to paties raitelių (Persų kazokų) pulko, kaip ir šacho tėvas. Galantiškas vyras, žinomas kaip "moterų širdžių edikas", drauge yra griežtas nacionalistas, nusiteikęs gana nepalankiai svetimišaliams, ypač anglams. Ir turi pamato, nes pereito karo metu buvo anglų areštuotas ir išlaikytas kalėjime iki karo pabaigos... Dėlto anglai nelabai ir nudžiugo, kai išgirdo, kad Mossadegho vietoj jis atsisėdo. Žinoma, tikimasi, kad dabar gal bus lengviau kalbėtis, negu su tuo seniu keistuoliu, bet... Manoma, kad Amerikos tarpininkavimas čia gali būti reikalingas ir sėkmingas.

Tik dar nežinia, ar rugsėjo aktu persiška drama ir baigsis laiminga atomazga. Visų pirma, bent pietinėje Irano dalyje, junta Mossadegho šalininkų judėjimas. Bet jis gali susmukti, kai Mossadeghui nepavyko į ten pasprukti ir kai jis pasidavė. Antra — nežinia ką darys komunistinė "Tudeho" partija. Ji, žinoma, tuo tarpu siūlys ir pogrindį, bet vieną gražią dieną ji gali vėl viską apversti augstyn kojom.

Pagaliau, Maskva irgi dar turi tam tikrą kortą savo rankose. Tebėgalioja 1921 metų sutartis, pagal kurią sovietai gali įvygiuoti į Iraną, jeigu matys, kad Iranui gresia kokios "svetimos agresijos" pavojus. Dėl Mossadegho nuvertimo Maskva jau pasitarė, kad tai "Amerikos imperialistų darbas". Kieno tas darbas iš tikrųjų bebūtų, bet Irano žibalo, kuris atrodė jau besirengiantis tekėti į Maskvos tanklaivius, šiuo tarpu smarkiai nutolo iš pat panosės. Maskvai to, aišku, nepaprastai gailla, ir tenai ne viena makaulė džiūvina, kokia čia progą ta nepasiekimą būtų galima atitaisyti...

AR ŽINAI?

Vokietijos kai kurie greitieji traukiniai, šalia vagono-restorano, turi ir skyrių — raštinę. Tokioj keliaujančioj raštinėj sėdi kvalifikuota stenografe, kuri už tam tikrą atlyginimą keleiviams surašo laiškus ar kitokius raštus. Nesenai viename greitajame traukinyje, einančiame į Jugoslavijos pasienį, įrengtas vagonas kirpykla, kur keleiviai ga-

Londono gyventojai nustebo gatvėje pamatę tokį vaizdą: į Afrikos konferenciją atvykęs negrų tautelės vadas Kwabena Kena II išėjo pasivaikščioti tarsi tikybinę procesiją.

li nusiskusti ar nusikirpti plaukus.

Kramtomąjį tabaką nandoja beveik be išimties tie vyrai, kurie dirba tokiose vietose, kur draudžiama rūkyti.

Vienoje Čikagos laboratorijoje gaminamos vadinamos elektroninės smegenys. Tai mašina, kuri per tūkstantą sekundės gali 999.999.999.999 padauginti iš 999.999.999.999 ir kuri per pusvalandį gali išspręsti tokią matematinę problemą, kurią pora profesorių, net paprastos skaičiuojamos mašinos padeda, sprendu 6 metus. Tokios "smegenys" kainuoja apie trečdajį milijono dolerių.

Kodėl moterys, dovandamos savo vyrams švenčių ar šeimos iškilmų progomis, kaklaryšius, perka pačius šlykščiausius? Šį klausimą iškėlė, i jį ir atsakė tūlas Mr. E. A. Seidler, 30 metų dirbas vyrų madų srityje. Tai jo nuomone čia esanti kulta žmonių klaida ir pavydas. Jei vyras bus apsirengęs elegantiškai, ji jms sekioti kitos moterys. Tas pavojus esąs žymiai mažesnis, juo labiau, kada vyras panašus į baidyklę.

Anglų fabrikai praėjusiais metais pagamino 444.000 automobilių.

Automobilio vairuotojas, važiuodamas 50 mylių į valandą greičiu, mato 14% mažiau, nei važiuodamas 45 mylias į valandą.

Vokiečiai pradėjo gaminti automobilius su įtaisymu kavai pasigaminimui. Vieną mygtuką paspaudus, per kurį laiką užvirinamas vanduo tam tikrame inde. Paspaudus kitą mygtuką, verdantis vanduo bėga į puoduką su kavos milteliais.

Psichinių ligų klinikos Amerikoje šiuo metu turinčios daugiau pacientų, nei visos kitos ligoninės.

Patyrę šunų augintojai tvirti-

na, kad šuo niekad nepradeda rietis su kale, kalė visada pradanti. Panašiai esą lūty, tigrų ir kitų žvėrių tarpe. O žmonių tarpe?

Marylando įstatymas draudžia moterims knistis po vyrų kišenius. Tačiau Illinois valstybėje vienas teisėjas leido kaltinamai moteriškai pasilaikyti trečdajį vyro kišenės rasy pinigų.

Tvirtinama, kad 54% Amerikos vyrų skytasi elektriniais skustuvais. Tokie skustuvai pradėti gaminti prieš 25 metus.

Amerikoje kasmet susituokia apie 500 porų jaunuolių tarp 10 ir 15 metų amžiaus.

Daugiausia telefonų, palyginus su savo gyventojų skaičiumi, turi šie miestai: Vašingtonas (58,8 aparatų šimtui gyventojų), San Francisco (54,5) ir Stokholmas (Svedija).

New Yorke esą 2 milijonai žydu — daugiau, nei bet kuriame kitame mieste visame pasaulyje.

New Yorke esąs klubas tokiu vardu: "We used to be married but we are not any more and we are glad Club". Lietuviškai būtų: buvusį vedusiujų, bet dabar nebe ir laimingųjų klubas.

Šiaurės Karolinos miestelyje Pinehurst nusikalsta garvežio mašinistas, jei garvežys švilpia, ir šuns savininkas, jei jo šuo loja saulei nusileidus. Gretimame Dunn miestelyje nusikalsta tas asmuo, kuris knarkia taip garsiai, kad nuo to pabunda kaimynai.

Viename Teksaso mieste tūlas laikraščio išvežiotojas sužeidė vieną praivį. Teisme kaltinamas vyrukas aiškinosi, kad darbdavys liepęs jam išvežioti laikraščius kaip galima skubiau. Teisėjas tokiu aiškinimui įtikėjo ir žmogaus nenubaudė, juoba kad ir sužeistas — o jis buvo ir teisiamojo darbdavys — paliudijo, kad jis tikrai buvo liepęs paskubinti.

Vr.

AR RŪPINATĖS SAVO VAIKAIS?

Jei taip, tai nedelsiant užsakykit savo vaikams jų laikraštį

TĖVIŠKĖLĖ

Metams tik 3 doleriai.

Rašykite šiuo adresu:

Tėviškėlė,
2313 West 91 St.,
Chicago 20, Ill.